

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

42. ÅRGANG

NUMMER 2

SEPTEMBER 1964

Helen Lee Lassen

1908-1964

Kaptajn Emil Lassen har haft den store sorg at miste sin hustru Helen Lee, der døde efter nogen tids sygdom på Holmegård ved Næstved onsdag den 29. juli.

Som alle gamle herlovianere ved, bestod der en nær forbindelse mellem ægteparret Lassen og Herlufsholm. Denne forbindelse knyttedes helt tilbage ved dette århundredes begyndelse, da Emil Victor Schau Lassen i 1903 kom på Herlufsholm. Siden blev båndene stærkere,

da hans to drenge Anders og Frants i 1932 og 33 kom ind på skolen, den ældste i samme klasse som den, der skriver disse linier.

I 1955 giftede Lassen sig nogle år efter sin første hustrus død med en amerikansk dame, fru Helen Lee Wesel, født Eames, som var steddatter af den store amerikanske forretningsmand og opfinder Henry L. Doherty gennem sin moder Grace's ægteskab med denne.

Fru Helen Lee Lassen havde selv været gift før, nemlig med den dansk-chilensiske forretningsmand og diplomat Tito Wessel. Hendes forbindelse med Danmark gik imidlertid længere tilbage end til hendes første giftermål. I 1931 kom hun til Danmark som sekretær for den første amerikanske kvindelige gesandt i Danmark, fru Ruth Bryan Owen og fik derved i nogle år lejlighed til at lære Danmark, dets folk og sprog at kende. Hun havde let ved at lære sprog, og tidligt åbenbarede hos hende den positive interesse for andre mennesker, som var Helen Lee Lassens mest øjensynlige træk. I sin pure ungdom anede hun næppe, at hendes naturlige næstekærlighed skulle få så store praktiske konsekvenser.

Stedfaderen var en af rigtige store oliemagnater — i stil med Rockefeller, men en anden type. Snarere en videnskabsmand, for hvem olieindustrien bød på mange opgaver og udfordringer, som han var med til at løse igennem en række praktiske opdagelser og konstruktioner i forbindelse med olieudvinding og olieudnyttelse, som den dag i dag gør navnet Henry L. Doherty kendt og respekteret i amerikansk industrihistorie. Han stiftede »The Henry L. and Grace Doherty Charitable Foundation«, som efterhånden overtog den store olieformue og i dag er blevet en af U. S. A.s store godgørende institutioner, som hvert år skænker millionbeløb til sociale, kulturelle og uddannelsesmæssige formål rundt i hele verden.

For denne store institution blev Helen Lee præsident efter sine forældres død. Med stor personlig interesse og forståelse for den vanskelige opgave: at give med glæde og værdighed, gik hun op i sit nye arbejde. Hun rejste rundt omkring i verden, hvor der var opgaver at løse. Det var ikke mindst Chile, der kom til nyde godt af de gaver, hun som præsident formidlede til skoler, hospitaler, sportspladser og hundrede andre ting i Chile. Der ejede hun personlig en dejlig ejendom i nærheden af Santiago, og Chile blev hendes andet hjem.

På en rejse traf hun Emil Lassen, som hun iøvrigt havde kendt helt tilbage fra sit første besøg i Danmark over 20 år tidligere. De blev gift i efteråret 1955, og dermed begyndte et nyt afsnit i hendes tilværelse, hvor foruden U. S. A. og Chile også Danmark blev hendes hjemland. Ægteparret Lassen lejede den smukke herregård i Syd-sjælland, Holmegård ved Næstved, som blev moderniseret og indrettet, og hvor de tilbragte 3-4 måneder hver sommer. Herfra og til Herlufsholm var der ikke langt, så meget mere som Emil Lassen siden sine drengeår altid trofast var kommet på Herlufsholm, hvor jeg selv som herlovianerdreng mindes hans skarptskårne profil i rækken af herlovianere, der den 14. januar fulgte processionen rundt om stifternes sarkofag. Naboskabet blev til venkab med rektor Friis-Hansen og derigennem med forstander, Greve Ernst Moltke.

I den periode kunne enhver se, at skulle Herlufsholm skole have en mulighed for at følge med i den rivende udvikling, måtte der store investeringer til. Ægteparret Lassen trådte til første gang i begyndelsen af 1956 med en gave til gennemførelsen af det kompleks, der siden fik navnet Lassengården. Den samlede gave fra »The Henry L. and Grace Doherty Charitable Foundation« til Lassengården blev på lige ved ½ million danske kroner, som dækkede udgifterne ved denne udvidelse af skolens hummer- og sovesalskapacitet på ialt 40 pladser, som i dag skønnes helt uundværlige, når talen er om et større og mere nutidigt Herlufsholm. I disse år kom fru Helen Lee Lassen

virkelig i personlig kontakt med Herlufsholm. Hun lærte hørere og dipler at kende og de til gengæld at holde af hendes hjertelige væsen, hendes impulsive, ligefremme væremåde og hendes personlige, beskedne fremtræden. Trods den store rigdom, som hun administrerede — og som jo kunne skaffe hende indpas alle vegne — var hun i virkeligheden et meget tilbageholdende menneske, ikke mindst hvis hun følte sig usikker med hensyn til folks sympati for hende eller den sag, hun virkede for. Mødte hun imidlertid åbenhed og varme, var hendes egen spontanitet uforlignelig. Hun mødte sine venner med det glædeste smil og den varmeste omfavelse. Var hun optaget af en sag, kunne hun slet ikke lade være med at give udtryk for det. Ofte rejste hun sig og holdt en lille improviseret tale på dansk. Sidste gang jeg kom til at høre en af disse taler, var ved en frokost i forstanderlejligheden midt i juni måned i år, hvor hun igen personlig overrakte Herlufsholm en gave, som skal indgå i et beløb, som Herlufsholm på jubilæumsdagen i 1965 vil få overrakt af The Doherty Foundation.

I mellemtiden var det blevet til flere gaver til Herlufsholm, som alle gamle herlovianere jo ved. I dag står Fysikum som et fremragende vidnesbyrd om Helen Lee Lassens forståelse for naturvidenskabernes betydning i opdragelse og uddannelse. Til Fysikums opførelse skænkede ægteparret Lassen ½ million kroner i årene 1959-61.

Helen Lee Lassens virke har haft den største betydning for vor gamle skoles fremtid. Det gælder de konkrete gaver, og det gælder det eksempel, som herved er sat for andre, og som jo allerede har båret så smukke frugter. Men Helen Lee Lassen vil blive savnet på Herlufsholm for andet end for sine smukke donationer. Hun vil blive savnet på grund af sit rige og kærlige sind, sin fine følsomhed og sin personlige beskedenhed.

På Herlufsholm gik flaget på halv om morgenen den 29. juli, og en krans i stifternes farver stod ved fru Lassens bære i kapellet i Næstved. Bisættelsen foregår i U. S. A., men kaptajn Emil Lassen vender igen tilbage til Danmark. Her vil han om sommeren slå sig ned på Tybjerggårds hovedbygning, som han har lejet af Stiftelsen på livstid og ladet indrette til den komfortable bolig, som var planlagt for ham og hans hustru, men som fru Helen Lee desværre aldrig skulle få lov at opleve.

Axel Reedtz-Thott.

HUSK Herlufsholm-fonden

GIRO-NR. 3775

**(Fa. Knud Lindberg A/S,
Islevdalvej 200,
Brønshøj.)**

**Ethvert bidrag er
velkomment — og ethvert
bidrag
bliver fordoblet!**

Borellis 70 års dag

I anledning af lektor V. Borelli-Møllers 70 års fødselsdag skrev Næstved Tidende:

De fag, som lektor V. Borelli-Møller underviser i på Herlufsholm, er fornemmelig fysik, kemi og astronomi. Med andre ord fagområder, som har megen længde tilbage i historien, som har gennemgået en enorm udvikling i nutiden, og som rummer perspektiver med hensyn til fremtiden, der tegner sig i det uanede og uoverskuelige. I alt dette, enten det så forekommer i gamle annaler eller foregår ét eller andet sted derude i rummet, er han vel hjemme som den kyndige lærer og kloge pædagog, han er. Men lektor Borelli-Møller er mere end det. Han er vel hjemme på Herlufsholm — på klassen med eleverne foran sig, i det daglige liv mellem eleverne, som det former sig på en kostskole, og i midten af det net, som består mellem de gamle elever og deres skole. Igennem sin lange livsgerning — han er inde i sit 45. skoleår på Herlufsholm — er lektor blevet ikke så helt lidt af en institution, som har megen værd — ikke mindst for en skole som Herlufsholm.

Lektor Borelli-Møller fyldte forleden 70 år. Tro det, om man vil, men man bliver nødt til det. Af fødsel er han langelænder, født i Rudkøbing som søn af forfatteren, overlærer P. Gormsen Møller. Sin skoletid frem til studentereksamen og sin uddannelse til cand. mag. fik han i København.

Nyttig lærdom hentede Borelli-Møller, hvor det gjaldt øvelser i laboratorierne og forelæsninger i auditorierne, hvor han bl. a. havde den oplevelse at være blandt professor Niels Bohr's første elever i teoretisk fysik, hvad dette fag og denne mands fremsyn så betød allerede dengang. Han lærte også af livet på mange andre måder — om selvhjulpethed og flid, således som han selv i høj grad var med til at befordre sin uddannelse, og endelig kom han til at opleve af de værdier, som er i ungdomslivet, dets fælles interesser og dets forpligtelser, således som han var ivrigt medlem af KFUM og indenfor idrætten i »Ben Hur«, hvor han fik sine betroede poster dengang.

Vel skikket til en lærergerning var han, da han i 1919 havde sin embedseksamen i behold og det meste af sin sol-

datertid fra hånden. — En adjunktstilling var ledig på Herlufsholm efter gamle overlærer Julius Petersen, skolens mangeårige hæderskronede lærer i matematik, fysik og kemi. Borelli-Møller meldte sig i ansøgnernes række. Han blev den foretrukne, og et godt valg blev dermed truffet. De faglige krav og forudsætninger havde han i rigeligt mål. Det er forlængst slået fast — igennem det store fond af viden, som står fast og som han kan, og med hele den fornyelse, som lektor Borelli-Møller har forstået og formået at følge med i. Dette har de mange årgange af herlovianere, der fik ham som lærer, fået stor part i, og det glemmer de ham aldrig for.

Men uanset om man på Herlufsholm valgte den matematisk-naturvidenskabelige linje eller ej og fik ham som lærer eller ikke, var og er han blandt de lærere, der kom til at sætte præg over Herlufsholm og denne skoles lærlinge. Med åbenbar omsorg og interesse, med den naturlige blanding af myndighed og kammeratskabssind er han med i livet på sin skole i og uden for timerne. Denne hans medleven afgrænses ikke af nærværelse på skolen — han følger de gamle elever, hvor de er og som det går dem, og heri har han sin hustru ved sin side, og deres hjem står altid gæstfrit og åbent for gamle herlovianere. De kan så komme fra Stockholm eller Dublin, som nogle gør mindst en gang om året, fra Kenya og fra Staterne eller blot fra de nærliggende egne. De finder åbent hus og trofast sind.

Lærergerningen og Herlufsholm — det er fælles poler i Borelli-Møllers livsgerning. Men tid og lyst har han derudover givet til andre interesser. På den historiske linje er han f. eks. blandt pionererne for oprettelsen af Danmarks historisk-teknisk museum. Til den anden side er det faldet i hans lod gennem offervilje og bevågenhed bl. a. fra gamle elevs side at opbygge et af de mest moderne og mest rationelle læresteder i form af det Fysikum, som findes på Herlufsholm. I alt sit faglige forsømmer han så ikke sine menneskelige interesser, som de bl. a. kommer til udtryk i hans indstilling for ungdommens tarv og gennem Rotary-livet, hvor han både i sind og gennem gerning viser sin hovedlinje i indstilling og virke — at virke for det gode og tjene andre.

Flere billeder

I marts-nummeret efterlyste jeg nogle billeder til Jubilæumsbogen, og det var meget opmuntrende, at jeg faktisk fik flere henvendelser i den anledning, deriblandt fra *Knud Jungersen* ('20), som ejer et eksemplar af det sjældne Resen-stik.

Denne gang søger jeg en helt anden slags billeder, til en artikel om Trolle- og Gøye-våbnene (vær rolig! *ikke* til »Herlovianeren«), og håber at læsernes reaktion vil være lige så velvillig. Det drejer sig om følgende motiver:

1. Et klart, godt fotografi af en eller flere diple i *fodboldrøjen med trollden*. Denne skal kunne ses tydeligt og tilfredsstillende.

2. Et godt fotografi af en eller flere diple med *Gøye-våbenet* på blazer, skjorte, sweater eller sportstrøje.

3. Et tydeligt foto af Trolle-våbenet eller Gøye-våbenet

eller dem begge på ét billede fra en bygning, f. eks. Kirken (flere steder), Skolebygningens facade, Vylens loft, eller andetsteds (dog ikke de heraldisk set forfærdelige skilte, som sidder flere steder og hvis våbengivelse genfindes på skolens kopper og på dipelbrevpapir). Billedet kan kun bruges, hvis det klart viser alle heraldiske enkeltheder. F. eks. har jeg tidligere, meget venligt, fået sendt et billede af vyleloftets våbener, taget af *Allan Andersen* ('44), men dette billede er vistnok lidt for mørkt til formålet.

Billeder, negativer eller aftryk, bedes sendt til underregnede, c/o Politikens Forlag, Vestergade 26, København K, Central 8511, lokal 492. De vil blive modtaget med taknemlighed og returneres uskadt. Og ejermændene vil modtage et eksemplar af dét nummer af »Heraldisk Tidsskrift«, hvor deres billede bliver reproduceret.

Sven Tito Achen ('40).

Personalia

redigeret af lektor V. Borelli-Møller, Herlufsholm pr. Næstved, tlf. 72 12 86

Døde:

Fhv. redaktør af Kraks Vejviser, exam. jur. *Olaf Arntz* ('93). Bilinspektør, civilingeniør *Anton Strodsmann* (III '23). Stadsingeniør *Olaf Forchhammer* ('99). Overretssagfører *D. G. M. Bache* ('98). Klosterforvalter, landsretssagfører *F. V. Gjörup* ('08). Fhv. politimester *A. W. Harborn* ('98).

Lektor, cand. mag. *Herman Johan Bertel Vinterberg*, der i årene fra 1911 til 1919 var hører på Herlufsholm, er afgået ved døden den 15. april 1964.

Stabslæge *Robert William Wiggers Kier* ('99) er død den 18. april 1964.

Civilingeniør *Hans Ulrik Gerhard Eickhoff* ('52) døde den 15. marts 1964.

Rektor *Herik Bang*, der 1909–21 var adjunkt på Herlufsholm, døde den 8. marts.

Læge *S. Christens* ('96).

Overlæge *Tage Helms* ('17), Nakkebølle.

Læge *Eiler Høeg* ('98).

Godsejer *Flemming Gasmann* (V'04).

24.8. Apoteker *Hakon Christens* (V'20).

I anledning af Danmark-Amerika Fondets 50 års jubilæum har bankier *Hans Christian Sonne* ('09) skænket fondet kr. 50.000 den 4. maj 1964. Ved radioens feskonzert i anledning af jubilæet den 11. maj 1964 holdtes en af talerne af Sonne.

Fhv. amtmand over Svendborg amt *Knud Friis Jespersen* ('10) er fra 1. januar 1964 at regne udnævnt til kammerherre.

De for landsretssagfører *Knud Zable* ('10), Helsing, udfærdigede beskikkelser af 3. marts 1919 og 17. januar 1930 som hhv. sagfører og landsretssagfører er den 30. januar 1964 efter anmodning taget i forvaring.

Direktør, cand. polit. *Henning Kristian Friis* ('30) talte i radioen den 19. april 1964 om »Fattigdom i velstandssamfundet«.

Landsretssagfører *Poul Quist Krüger* ('33), Roskilde, er den 15. februar 1964 (fra samme dato at regne) fritaget for at deltage i udførelsen af offentlige og beneficerede sager ved Roskilde byret og Roskilde herredsret m.v.

I Berlingske Tidendes kronik den 8. april 1964 skrev ambassadør *Eyvind Bartels* ('34), Paris, om »Renhed — Den danske kulturdebat på forkert spor«.

I værket »Danske Slotte og Herregårde« har forstanderen, baron *Axel Reetz-Thott* ('39) skrevet om Gavnø. Reetz-Thott er — ifølge meddelelse i Berlingske Tidende den 23. april 1964 — nu gået i gang med at skrive et særskilt værk om Gavnøs historie.

Cand. jur. *Flemming Schrøder* ('41) har den 7. januar 1964 fået udleveret sin beskikkelse som landsretssagfører af 13. april 1954, hvilken beskikkelse efter anmodning har været taget i forvaring.

Fuldmægtig i udenrigsministeriet, cand. jur. *Peter Meyer Michaelsen* ('42) er i februar 1964 beordret til fra den 1. april s. å. at forrette tjeneste som ambassaderåd i Bruxelles.

Sammen med læge Jens Steensbjerg har læge *Steffen Gjörup* ('43) i Ugeskrift for Læger den 24. april 1964 offentliggjort resultaterne af en socialmedicinsk opgørelse over 2.200 indlæggelser på Bispebjerg hospital's medicinske afdeling C.

Mag. art. *Jan Maegaard* ('44) skrev den 20. april 1964 i Berlingske Tidendes kronik om »Musikken og dens funktioner«.

Landsretssagfører *Jørgen Manzanti-Andersen* ('45), M.C.J., anmeldte i Ugeskrift for Retsvæsen den 21. marts 1964 det af en kreds af statsautoriserede revisorer udgivne »Skattekartotek«. I »Juristen for den 1. maj 1964 skrev Manzanti-Andersen om »Efterbetalings- og straffesager i henhold til kontrolloven«.

I en radioudsendelse fra Møgeltonder kirke den 10. maj 1964 gennemgik og spillede organist *Mogens Melbye* ('48) orgelværker af venetianske mestre.

Ved Danmarks-holdmesterskabet i bridge i Århus den 25. og 26. april 1964 var læge *Johannes Peter Hulgaard* ('50) på det vindende hold.

Cand. jur. *Jens Bruun Andersen* ('52) er i marts 1964 blevet ansat som overenskomstlønnet sekretær i justitsministeriet.

Bo Morril ('54), der i foråret 1959 udrejste til Canada, er pr. 1. september 1963 udnævnt til Manager of Education i »Univac's Education Department« under firmaet Remington Rand i Toronto, Ontario, Canada.

Under titlen »Rejsende i en fjern provins« skrev forfatteren

Sven Holm ('58) i Berlingske Tidendes kronik den 15. april 1964 om sine indtryk fra et halvt års ophold i Norrland. Den 3. maj 1964 blev *Sven Holm* i Luleå gift med frøken *Sandra Eriksson*, Ersnäs, Luleå, Sverige.

Ved en festlighed på 4. Maj-Kollegiet på Frederiksberg den 4. maj 1964 fik stud. polyt. *Finn Kirstein* ('59) tildelt frøken *E. Herfurths* legat på kr. 810.

Jens Bruun Andersen ('52) er blevet cand. jur.

Under overskriften »Succes i Sverige uden at kunne tale eller skrive svensk« i Berlingske Tidende, siger *Adam Helms* ('23): — Min skolegang på Herlufsholm har været noget afgørende for mig. Mine vidnesbyrd var vel ikke strålende, og dog vender jeg i tankerne atter og atter tilbage til den tid, da man lærte at stå på egne ben og lærte, hvad kammeratskab betyder. Det var for mig en rig tid, og den 14. januar, Trolledagen, skolens grundlægger Herluf Trolles fødselsdag, er stadig for mig en mærkedag i året, hvor jeg må til Danmark for at være sammen med venner fra dengang.

Peter Stig-Nielsen ('40) er udnævnt til flyvechef i SAS region Danmark.

Chefredaktør, cand. jur. *Asger Olsen* ('22) er indtrådt som suppleant for medlemmerne af det den 3.3.-64 af Danske Dagblades Fællesrepræsentation dannede pressenævner, der skal overvåge opretholdelsen af de godkendte regler for god presseskik ved omtale af straffesager.

Prokurist, kaptajn. *E. Borelli-Møller* ('45) blev i marts udnævnt til underdirektør i A/S A. V. Rørsgaard og Co.

Formanden for Danske Landbrugeres Kreatursalgsforening, forpagter *H. Fabricius* ('05) aflagde på foreningens generalforsamling i marts en optimistisk beretning.

I et interview til Berlingske Tidende den 5. marts fortæller *Ole Gorm Clausen* ('47) om sin dansk-canadiske tilværelse og om sit arbejde som ansvarshavende redaktør for The Scandinavian Times Newsmagazine.

Direktør *Henning Friis* ('30), Socialforskningsinstituttet, er blevet genvalgt til formand for komiteen for udnannelsesplanlægning og teknisk og videnskabelig arbejdskraft under organisationen for økonomisk samarbejde og udvikling.

Cand. polit. *Mogens Boserup* ('28), der er leder af Sekretariatet for teknisk samarbejde med u-landene, udtaler sig om sit arbejde til Mellemfolkeligt Samvirkes tidsskrift, Kontakt. Boserup siger bl. a., at for de eksperter, der bliver udsendt, er sproget ikke det afgørende; det er vigtigere at folk kan deres ting.

Amtmand *Knud Glente* ('20), Svendborg, er udnævnt til R. af D. af 1. grad.

Godsejer *Erik Tillisch* ('44), Rosenfeldt, er udnævnt til hofjægermester.

Forlagschef *Adam Helms* ('23) blev den 12. marts interviewet af Karl Bjarnhof i en radioudsendelse med titlen »Øresund er bredere end man tror«.

I radioudsendelsen den 14. marts: »Konservativ Ungdom låner mikrofonen« var redaktør *Hans Vilhelm Bischoff* ('50) ordstyrer i en »ung debat«.

Generalmajor *Niels Erik Leschly* (IV'25), Danmarks repræsentant i NATO's militærkomité i Washington D.C. er fra 1. oktober 1964 og for 3 år beordret til tjeneste ved NATO's Nordregions hovedkvarter på Kolsås uden for Oslo.

I TV's Nordisk debat om hjælp til u-landene deltog som indbudt, sekretariatchef, cand. polit. *Mogens Boserup* ('28).

Kontorchef *Per Kirstein* ('29) er indvalgt i bestyrelsen for foreningen »Sindslidendes vel«.

Det kgl. Kapel med *John Frandsen* (IV'34) som dirigent, gav den 16. marts en koncert i Næstved hallen, der blev den helt store musikalske festaften.

Vicekonsul, direktør *S. E. Smith* ('25) er blevet formand i bestyrelsen for Foreningen for korn- og foderstofimportører i Sjælland og Lolland-Falsters stifter, samt medlem af bestyrelsen for Næstved Diskontobank.

I Statstidende den 25. marts 1964 meddeles under arbejdsmarkedets tillægspension, at man på repræsentantskabets konstituerende møde den 19. marts 1964 udnævnte direktør for arbejdstilsynet *Gert Drachmann* ('28) til formand.

Under overskriften »Ingen udskjelser« udtaler studenter-ægteparret, stud. polyt. *Søren Arfelt* ('58) og stud. med. *Ellen Arfelt* sig til Politiken den 29. marts om deres årsbudget.

Tue Ritzau ('50) havde den 30. marts en udsendelse i TV om afdøde folketingsmand P. Sabroe.

I en 4-bindsværk Dansk Litteratur Historie er professor, dr. phil. *F. J. Billeskov Jansen* ('26) medarbejder ved første bind: Fra runerne til Johs. Ewald; bogen udkommer i oktober 1964.

Læge *Lorenz Ferdinand* ('40) leder en ekspedition til Thuleområdet; formålet er at optage vandrefuglenes stemme på bånd for herigennem at kaste nyt lys over arternes slægtskabsforhold.

Kontorchef *L. Mourier* ('26) er blevet medlem af det udvalg, som skal forestå en reform af vore indviklede spar-i-skat ordninger.

Universitetslektor, dr. theol. *Børge Diderichsen* ('24) er blevet bestyrelsesmedlem i »Liberal Debat«.

Leif Diderichsen ('54) er blevet distriktsrepræsentant for Shell i Storkøbenhavn.

I »The Architect's Journal« har arkitekt *Bjørn Bindsvlev* ('41) skrevet en omfattende redegørelse for »co-ordinated building communication«.

Direktør *Per Sidenfaden* (R'31), medlem af Herlovianersamfundets bestyrelse, tiltrådte i slutningen af maj som direktør for Dansk-Engelsk Lakridsfabrik A/S i Glostrup.

Berlingske Tidende bragte den 31. maj en artikel om storindustrilederen, dansk-amerikaneren *Niels Lou* (V'21). Lou er blevet træt af tidens jag og har valgt en ny tilværelse som skibs- og turistfører på sin egen tremasters skonnert.

Landsretssagfører *Kurt Møller* ('38) er blevet formand for Dansk Badminton Forbund.

Hofjægermester, sognerådsformand *J. J. Jermiin* ('26) var leder af protestmødet i anledning af nedlæggelsen af sygehuset i Store-Heddinge.

Læge *Axel Schleisner* ('25) er blevet ridder af Dannebrog. Schleisner er ligeledes blevet formand i det udvalg, der skal tage stilling til, hvilken medicin der skal være tilskudsberettiget.

Direktør *Mogens Schlüter* ('37), Holmegaard, er medforfatter af et værk om Dansk Glas i Tiden 1825-1925.

Advokat *C. J. Clausen* ('51) er flyttet fra Odense til Kalundborg.

Sekretær i socialministeriet *N. E. Clasen* ('54) er i marts tiltrådt som amtsfuldmægtig i Holbæk amt.

Jan Chabot ('56) er blevet ansat hos Ford Motor Co. i Ontario, Canada.

Civilingeniør *Gert Grønnegaard* ('52) er af Fredspolitisk Folkeparti opstillet som kandidat i Sorø-kredsen til folketingsvalget den 22. september.

Formanden for Grosserer Societetets komité, grosserer *Chr. Saugmann* ('13) holdt tale på Børsen den 20. juni ved receptionen for ministerpræsident Khrustjev.

Ved Foreningen Norden's Sankt Hansfest i Frederiksberg Have holdt højesteretsadvokat *Poul Hjerminde* ('29) velkomstalen.

Herlufsholm Fondens formand *Otto I. Kaarsberg* ('12) afgår på grund af alder som præsident for Højesteret fra udgangen af november.

Cand. jur. *Poul Adam Tvede* ('40) er undnævnt til vicekontorchef i magistratens 1. afdeling.

Ved Danmarksmesterskaberne i bridge i Silkeborg den 10.-11. maj 1964 blev læge *Kjeld Christoffer Hage* ('22) nr. 12.

Professor *Flemming Tolstrup* ('24) skrev i Juristen den 23. maj 1964 om »Lovgivningens begrænsning af ejendomsretten over fast ejendom«.

Direktør for Arbejdstilsynet, cand. jur. *Geert Matthias Drachmann* ('28) er den 19. marts 1964 efter anmodning fritaget for hvervet som formand for det under 21. januar 1964 nedsatte tillægspensionsudvalg.

Fhv. departementschef, cand. jur. *Erik Dreyer* ('10) er den 19. marts 1964 beskikket til formand for det under 21. januar 1964 nedsatte tillægspensionsudvalg.

Direktør for Socialforskningsinstituttet, cand. polit. *Henning Kristian Friis* ('30) talte i radioen den 30. maj 1964 om »Stigningen i uddannelsesbehovet« og i Studenterforeningen i København den 4. juli 1964 om »Social Welfare, too much or too little«.

Københavns skoledirektion har den 20. maj 1964 udnævnt overlærer *Asger Monrad-Frantzen* ('32) til skoleinspektør ved Frihavsskolen (Københavns Svagsynsskole).

I juni 1964 er det tilladt kapelmester ved Det kongelige Teater *John Hakon Frandsen* (IV'34) at anlægge og bære det store ærestegen af det østrigske ærestegen for fortjenester.

I anledning af ISCM-verdensmusikfestivalen for ny musik i København i maj 1964 skrev amanuensis, mag. art. *Jan Maegaard* ('44) i Berlingske Tidendes kronik den 27. maj 1964 om »Den nye musik«.

Faglærerinde, frøken *Helle Platou Husfeldt* er i juni 1964 i Jægersborg kirke blevet viet til advokat *Carl Jørgen Clasen* ('51).

Ved Danmarksmesterskaberne i folkekådssejlad ved Horsens den 5. juli 1964 blev adjunkt, cand. mag. *Ole Svend Andreassen* ('54) nr. 2 i »Elephant«.

Fru *Kirsten Clasen*, gift med amtsfuldmægtig, cand. jur. *Niels Eckard Clasen* ('54), har den 7. maj 1964 fået en søn.

Fru *Marianne Finsen*, f. Demny, gift med prokurist *Percy Henrik Finsen* ('54) har i maj fået en datter på Københavns amts sygehus i Gentofte.

Mads-Peter Neumann ('57) har den 30. maj 1964 bestået afgangseksamen fra Århus Teaters elevskole. I teatersæsonen 1964-65 vil Neumann på Århus Teaters studioscene iscenesætte »Pligstens Offer« af Ionesco.

Cand. pharm. *Peter Arends* ('58) er pr. 1. juni 1964 udnævnt til delingsfører i CF-korpset og gør fra 2. s.m. tjeneste ved CF-sektion Bornholm, Allinge.

Forfatteren *Sven Holm* ('58) skrev - under titlen »Efterforskningens ømhed« - i Berlingske Tidendes kronik den 22. juni 1964 om den svenske forfatter *Per Olof Sundman*.

I juli 1964 er korrespondent, frøken *Lisa Fiorini*, datter af gorsserer *G. C. Fiorini* bliver forlovet med reklamekonsulent *Thomas Ehnhuus Jermiin* ('59), søn af hofjægermester, godsejer, cand. jur. *Jens Just Sommer Jermiin* ('26).

Knud Jørgen Møller ('47) er blevet speciallæge i gynækologi. Den 27. juni blev fysioterapeut, frk. *Lise Lund* viet til stud. med. *Jens Vuust* ('58).

Kaptajn *Jan Haslund-Christensen* ('51) er efter afslutningen af et års kursus på militærskolen i Fort Leavenworth i Kansas blevet hædret med et diplom.

På friluftsscenen i den gamle landsby på Hjerl Hede er opført et »skovspil«, skrevet af statsskovrider *B. Engberg* ('41).

Professor ved Københavns Universitet *P. Diderichsen* ('23) er blevet ridder af Dannebrog af 1. klasse.

Politinspektør *Bent T. Schlüter* ('32) er blevet ridder af Dannebrog.

Frits Brun (II'49) søn af overlæge *Georg Brun* ('23), var instruktør af Holbergs »Den forvandlede brudgom«, der blev transmitteret fra Den gamle By i Århus.

Fra lektor *Viggo Forchhammer* ('95) har vi modtaget følgende:

Den 4. november 1962 afslørede på Statens Høreinstitut i Fredericia et ejendommeligt kunstværk til minde om rektor *Johs. Forchhammers* ældste søn, avd. døvforstander, dr. phil. *Georg Forchhammer* ('79). På en væg av gule mursten har den døde billedhugger *Aage V. Christensen* indføjnet en i mosaik udført gengivelsen av *Ludvig Finn's* (II'84) glimrende portræt av *Georg Forchhammer*, og rundt om på muren er spredt mosaikafbildninger av de forskellige håndtegn, som tilsammen udgør *Georg Forchhammers* berømte Mund-håndsystem. Mensigten med disse tegn er at understøtte de døves mundavlæsning, idet de angir de for den døde usynlige artikulationsbevægelser og derved gir mulighed for en sikker avlæsning. Til stede ved avsløringen var *Georg Forchhammers* søn og efterfølger som forstander for døveskolen *Eiler Forchhammer* ('09). Et billede av æresvæggen med underlagt tekst har været spredt over hele verden gennem udenrigsministeriets mangesprogede »Danske revy«, ligesom det har været vist i dansk TV.

Eksaminer:

Axel Kierkegaard (II'52) cand. jur.

Sv. Aage Linde ('57) Handelshøjskolens afgangseksamen.

Peter Arends ('58) cand. pharm.

Peter Springborg ('53) cand. mag.

Finn Kirstein ('59) civilingeniør.

J. E. B. Due ('59) civilingeniør.

Claus Hermann Christensen ('58) cand. jur.

Ebbe Steen Hansen ('58) cand. jur.

Jan Trier ('58) cand. jur.

Lars Erik Knudsen ('56) cand. jur.

Otto Moltke-Leib ('56) magister i fysik.

Runde fødselsdage:

Fhv. politimester *L. C. Dyrland* ('08), Næstved, 75 år.

Fhv. højskoleforstander, dr. phil. *Holger Brøndsted* ('05), Nærum, 75 år.

Ægteskaber:

62.-64: Frk. *Grethe Haagensen*, datter af direktør *Haagensen*, Hillerød, og journalist *Leif Plenov* (IV'50).

14.3.-64: Stud. jur. *Marie Clemmensen*, datter af maleren *Erik Clemmensen*, og civilingeniør *Claus Aage Svendsgaard Bretting* ('55).

21.3.-64: Beskæftigelsesterapeut, frk. *Ettie Glümer* og stud. med. *Jørgen Linde* ('60).

Gunilla Rundegren, datter af apoteker Rundegren, Malmø, og prokurist Ib Gjersing (IV'43).

Fru Tryde, f. Riis Carstensen, og skovrider Lassen.

Frk. Lone Duun, datter af statsautoriseret revisor C. Duun, til stud. jur. Peter Varming ('57).

Sidste:

Læge Lorenz Ferdinand ('40) har i Dansk ornitologisk Fornings tidsskrift været medfortæller til en oversigt over forårstrækobservationer 1957-1962 organiseret af DOF. Lorenz Ferdinand var organisator af de såkaldte påskelejre.

Billedhuggeren Peder Linnet ('36) var med blandt udstillerne på Dansk Købestævne i Fredericia; hans broncef figur, en sidende pige, kunne købes for 12.000 kr.

Seminarieførstander Otto Marstrand-Svendsen ('39) skriver i Højskolebladet om småbørnslærer-seminarierne.

Overlærer Leif Ingerslev ('22) har i Flora og Fauna, 70. årgang, 2. hæfte 1964, skrevet om Echinocloe Colona (L) Linck - spinkel hanespore.

Arkitekt Peter Fournais, M.A.A., har flyttet sin tegnestue til Jægersborg Allé 235.

1.8.: Cand. med. Finn Jacobsen ('53) ansættes som læge på Sec. Maria Hospital i Vejle.

Cand. mag. Gert Olsen ('53) ansættes som lærer på Herlufsholm.

16.8.: Magister Jacob P. Mynster ('55) har været blandt præmietagerne i Politiken's kærlighedsnovellekonkurrence.

18.8.: Baron Carl Haxthausen skriver en kronik i Politiken med titlen »Før og efter normal spisetid«.

23.8.: Sven Clausen's ('11) »Bureauslaven« opføres i TV.

26.8.: Paul Ammentorp ('42) og P. Harbøe er Rundskuehusets arkitekter.

27.8. Apoteksvisitator Johannes H. Faber ('37) har fået bevilling til at drive Glostrup apotek.

Brøderup Ungdomskole har opkaldt en ny fløj, Helen-hus, efter fru Helen Lassen.

Gerhard Boesen (VI'23), der i de sidste 26 år har været administrerende direktør i OTA, har fratrådt denne stilling, men fortsætter som formand for bestyrelsen.

Sekretariatchef Mogens Boserup ('28) overtager fra 1. september stillingen som leder af det nyoprettede afrikanske institut for økonomisk udvikling og planlægning, som får sæde i Dakar.

3.9.64: I Kristeligt Dagblad findes et interview med chefredaktør, cand. theol. K. Dorph-Petersen ('43).

7.9: Ved prinsesse Anne-Maries bal på Fredensborg var Preben Ablefeldt-Laurvig ('55) og Ulrik Ablefeldt-Laurvig ('57), Adam Moltke (V'61) og Normann Moltke ('63), Alli Revenilow Mourier ('61), Jan van Hauen ('50) og Uggi van Hauen (IV'50) samt Georges Yelkendorf ('63) blandt gæsterne.

8.9: Fhv. rektor Friis Paludan-Müller siger i et interview i Næstved Tidende, i anledning af hans 80 års fødselsdag, bl. a.: Jeg tænker med taknemmelighed tilbage på Herlufsholm for skolens faste undervisning og tugt.

12.9: Gerda Elisabeth Borchgrevink, datter af kaptajn Otto B., Cape Town, Syd Afrika, vies til baron Niels Iuel-Brockdorff ('57).

FONDEN

Knud Lindberg var medlem af Herlufsholm-Fondens bestyrelse som repræsentant for Herlovianersamfundet, og efter hans sørgelige død valgte Samfundets bestyrelse Klaus Aarup ('51) til hans efterfølger. Aarup er ansat i Lindbergs firma, og da han foruden bestyrelsesposten også overtog kassererhvervet efter Lindberg, vil det sige, at Herlufsholm-Fondens giro-nummer stadig er det samme:

Giro 37 75, ved civilingeniør Klaus Aarup, Knud Lindberg A/S, Islevdalvej 200, Brønshøj. Også bankkontoen er naturligvis uforandret: Handelsbanken, Gammeltorv afdeling, Frederiksberggade 1, København K (giro 354).

I Fondens kasse er hidtil indgået godt 100.000 kr. Dette er jo langtfra imponerende, især ikke når man betænker, at adskillige andre end gamle herlovianere har ydet deres bidrag. Hertil kommer ganske vist tilsagn fra en privatperson og et par fonds på beløb der udgør mere end det dobbelte, men disse gaver vil blive udredet over en år-række. Hvis indsamlingen inden skolens 400 års jubilæum i maj 1965 skal nå de 300.000 kr., som Egmont H. Petersens Fond har lovet at double op til - og mindre ville være forsmædeligt - er der altså en særdeles solid bid endnu (dog, hvis 400 herlovianere beslutter sig til at give 500 kr. hver, er det første mål nået).

Forældreindsamlingen lægger for alvor ud i løbet af september, med en af en række forældre underskrevet opfordring til alle herlovianerforældre. Men det bør, efter vor mening, især være gamle herlovianere selv, som bygger Herlufsholm-Fonden op.

Tænk efter! *Fik* du sendt det beløb, du besluttede at skænke?

Bestyrelsen.

HERLOVIANER-JULEKORT

I øjeblikket er en serie julekort - af de gedigne dobbelte med konvolut - under udarbejdelse specielt med henblik på gamle herlovianere. Motiverne er nemlig fra Herlufsholm, og de forventes at blive endda særdeles smukke. Lad derfor være med at hamstre julekort allerede nu, men vent, til disse langt værdigere kommer i handelen. De vil blive solgt til fordel for Herlufsholm-fonden - og bandleren i Næstved, Georg Christensen, har såre velvilligt lovet til sin tid at formidle salget. Nærmere oplysninger vil fremkomme i næste nr. af Herlovianeren, som naturligvis vil udkomme i meget god tid før jul.

- endnu engang om olien og fonden

Om et halvt års tid skal de indsamlede midler gøres op, dvs. vi har endnu det meste af en fyringssæson tilbage, hvor der er mulighed for på en smertefri måde at yde et bidrag til det gode formål.

Til trods for, at ideen blev realiseret på et så ugunstigt tidspunkt som midt i en fyringsperiode (dec. 1963), hvor mange allerede havde aftale om levering af vinterens forbrug, vandt planen straks tilslutning i vide kredse, men vi håber, mange flere vil melde sig til det sidste, store opløb.

Husk vel på, der skal kun betales den almindelige dagspris for olien, og det er ikke afgørende, at leverancen er betalt den dag, vi afregner med FONDEN.

Ring straks til Bellevue 780 (fl. ledn.) og træf aftale om levering af mindst 1000 liter på denne side Storebælt.

Se igrønt den sædvanlige annonce.

Ernst Schaumburg-Müller ('29).

KNUD HEE ANDERSEN '04

Den 26. januar døde stiftsprovst Knud Hee Andersen efter flere års hjertesvaghed, men virksom til det sidste. Han blev 77.

Mange gamle dipole har været i kontakt med Hee Andersen i de mange år, han var sognepræst og senere provst i Herlufsholm, indtil han blev stiftsprovst i Maribo, og de vil huske ham ikke blot som en gejstlig, der altid havde noget personligt at sige sine tilhørere, men også som et menneske, hvem næppe noget menneskeligt var fremmed, med interesser på mange områder: han var fagmand i alt, hvad der angår Danmarks flora, han var en god kender af angelsaksisk litteratur og filosofi og kunne med sin eminente hukommelse altid anbringe et rammende citat.

Skribent var han også. Foruden talløse artikler i dagspressen og tidsskrifter udgav han bøger f. eks. om dansk natur, »Året i min have«, eller en herlig lille bog om den engelske filosof Chesterton. Adskillige oversættelser har han besørget på vidt forskellige områder — men altid havde han stunder til at passe sin have og — ikke mindst — gå på husbesøg i sit store sogn.

Der er ikke mange herlovianernavne i litteraturhistorien. Men hvad der end måtte blive glemt af Hee Andersens skrifter, vil i alt fald det sidst udgivne blive stående blandt de store værker på dansk: hans smukke trebinds oversættelse af Dantes *Divina Commedia*, som han med utrættelig flid, stor kyndighed og fin sans for versenes klang fuldførte kort før sin død.

Men vi, der hørte til hans store venneskare, vil først og fremmest mindes manden selv, den altid åbne, modtagelige, lunerige og hjertevarme Knud.

Svend Juel Møller.

Til 70 års dagen skrev en af husets venner nedenstående linjer, som den anonyme forfatter har givet tilladelse til at benytte i denne anledning.

13. april 1956

Jeg vælger ikke stof af hverdagssnit,
skønt farven spiller i det nationale;
min helt er dansk i sind og skind og tale,
i fest og hverdag rører han sig frit.
Han har en svaghed for det ideale,
en svaghed, der har ført ham højt og vidt,
stadig på vej og oplagt til det næste
han prøved mangt og valgte helst det bedste.

En mark med frossent sædekorn må omsås;
på visne buske vokser ingen bær —
den lov kan ikke rokkes eller omgås,
thi livet vokser kun, hvor livet er.
Af sådanne præmisser denne dom fås,
som gælder ikke mindst blandt mennesker:
kun sind, der brænder, skænker andre varme,
som kærlighed, som munterhed, som harme.

Min helt fik tidligt følt den glød så hed,
som bor i sind, der er i slægt med ilden,
og vier deres kunnen, deres villen,
lig Arnljot, til den ypperste, de ved.

Ja, tidligt svor han Gud sin fane-ed
og vidste, her var branden, her var kilden;
således livets muntre strid han startede,
og til så mangan kampplads rundt han fartede.

Hans våbenfæller var et broget skue,
et festligt, inspirerende parnas,
som skiftevis var gæster i hans stue
og bygged' med på hans privat-palads,
en åndens bygning, fyldt af åndens lue,
stor som Aladdins, rig på lys og plads
til Yankee, europæer, græker, hindu,
men altid med et ikke færdigt vindu'!

Her sad Linné og lagde plan til haven,
hist i en dobbelt sofa Chesterton
skrev paradoxer ned med mesterhånd,
og Ammundsen med prik af bispestaven
forsøgte at indgyde præster ånd,
mens Fridrik talte på latin om paven.
Buchmann, Ricard og Sundar Singh i fællig
holdt stille stunder med Kaj Munk og Shelley.

Grundtvigs basun stak op af bispekåben,
man hørte Brorsons fløjte, Kingos bas.
Hans Koch og Kierkegaard med slebne våben
stod vagt ved døren til det ny palads.
Mens Luther mured' løs med koften åben,
fik Vilhelm Bech sat vinduer på plads:
der byggedes så frejdigt og ihærdigt,
men stadig var ét vindu' ikke færdigt!

Mangfoldighed — hvor sjældent går den op
i helhed, i personlighed og væsen!
Hvor ofte bli'r man kun en jævn Hans Pæsen
trods bøggers og examiners kæmpetrok.
Vor helt blev ikke den, han er, ved læsen
— en smule hoved og et stykke krop —
han søgte mennesker, der gav ham varme,
som kærlighed, som munterhed, som harme.

Og som den skjulte åre under mulde,
der rinder støt i lys og mørketid
og ikke fryser til i nattekulde,
men giver vækst endog i tørketid:
således blev hans Asta ham tilfulde
et kildevæld, til hvem han slog sin lid.
Af Knuds og Astars venskab *vort* liv smykkedes.
Vi så i deres hjem et liv, der lykkedes.

Så kranser vi dig, Knud, på mærkedagen
med blade af din egen laurbærlund.
Du bærer dine år så let på bagen,
for livet gror jo i dit væsens grund;
og selv om du kan skimte bægrets bund
ved livets fest, er kernen dog i sagen,
at du holdt himmelsk drik imellem hænderne
— og at den stadig vederkvæger vennerne!

En myte aflives -

HERLUFHOLMS BØNDERGODS' SKÆBNE

af Fl. Tolstrup ('24)

Når herlovianere taler om Skolens økonomiske forhold, hører man undertiden bemærkninger som: »Hvorfor solgte Hall og Reedtz-Thott også bøndergodset?» eller »Det var tåbeligt at sælge godset fra«. Selv fra dem, der burde vide bedre, kan man høre denne kritik; men den rammer helt ved siden af.

Det var selvfølgelig godt, hvis Herlufsholm endnu ejede en værdifast formue som den Stifterne gav til deres skole. Man kan blot tænke på, hvad Carlsbergfondet havde betydet i dag, hvis brygger Jacobsen havde solgt sine virksomheder og givet Fondet en bunke obligationer. Det var virkelig på tale.

Men Herlufsholms grundlag bestod ikke af industri eller anden borgerlig næring, det bestod af landbrugsvirksomheder. Hovedgården, skovene og bønderbyerne var den rigdom, som Herluf Trolle og Birgitte Gøje i 1565 bestemte til Skolens drift, og de drømte næppe om, at der kunne komme en dag, da deres tids samfundsorden syntes forældet, for ikke at sige skadelig.

Ser vi bort fra præstegården og degneboligen i Lille Næstved, ejede Herlufsholm hele sognet, og i en halv snes landsbyer udenom havde Stiftelsen gårde og huse, nok til i Enevældens dage at stifte et baroni. Men de mange ejendomme var efter datidens skik lejet ud til bønder, som både betalte leje og præsterede alt det arbejde, som skulle til på hovedgården, i skove, enge og moser. Det var den middelalderlige fæsteordning, som Landboreformerne for to hundrede år siden tog fat på at omdanne og afvikle.

Et af programpunkterne i de grundlæggende love fra 1769 var indførelse af selveje blandt bønderne. Det var imidlertid lettere sagt end gjort, og der gik 150 år, før målet blev nået. Det blev en mærkesag for oppositionen i Rigsdagen efter 1849, og der blev anvendt mange midler for at overvinde godsejernes modstand. Sagt i få ord begyndte man - allerede under Enevælden - med henstillinger og lokkemidler. Så kom tvangslove, der styrkede fæstebondens stilling og skulle betage godsejerne lysten til at beholde bøndergodset, og til slut fik vi tvangsafsløsningsloven af 30. juni 1919. Dens grundlovsmæssighed blev godkendt af Højesteret med 6 stemmer mod 5, og dette flertal opnåedes kun, fordi en af dommerne skiftede mening efter den første drøftelse.

Overfor mange stiftelser gik man imidlertid mere radikalt til værks langt tidligere, og det er her, Herlufsholm kommer ind i billedet.

Vi, som lever i en tid, hvor pengenes værdi synker med rivende fart, har let ved at forstå modstanden mod at ombytte bøndergodset med kontanter. Det forstod vore forfædre også, og man kom tidligt ind på, at en del af bøndernes købesummer skulle bestå af en grundbyrde, en årlig betaling af så og så mange tønder korn efter dagens pris. At disse betalinger i 1918 blev konverteret til penge og afløst med den femogtyvedobbelte årsafgift, er kun et

nyt udslag af den letfærdighed, hvormed lovgivernes flertal indenfor landbolovgivning har hjulpet enkelte generationer på de følgende bekostning.

Blandt Herlufsholms forstandere er det navnlig C. C. Hall (1856—1887) og lensbaron Reedtz-Thott (1887—1923), som står for skud, og Hall er måske den mest kritiserede, fordi man husker ham som politiker, ja måske har en anelse om, at han var med i nogle af de regeringer, hvis navn står under en del af de bondevenlige love. Det lader sig heller ikke nægte, at han som politiker lå på den liberale linje, men som forstander for Herlufsholm lagde han ikke skjul på, at hans fornemste opgave var at beskytte Stiftelsen:

»ingen Forstander for Herlufsholm, der som saadan først og fremmest har den Pligt, at varetage selve Stiftelsens Tarv,« skriver Hall til konseilspræsidenten i november 1868, »vil kunne forsvare at foretage eller tilraade et Skridt, som vilde medføre at Herlufsholms Gods imod Stifterens umiskendelige Vilje blev afhændet og udsplittet.«

Men han solgte jo alligevel omkring 85 pct. af bøndergodset. Hvorfor gjorde han det?

Svaret er, at han blev tvunget dertil af regeringen, og at initiativet kom fra bønderne på godset. Det var sket en gang før, men da var regeringen enig med forstanderen om at sige nej. I Halls tid var den politiske situation en anden. Statsrådet var øverste myndighed for Herlufsholm, og konseilspræsidenten, lensgreve Krag-Juel-Vind-Frijs, var bange for et lovforslag om salget fra oppositionen, hvis regeringen ikke af sig selv begyndte at indføre selveje.

En måned efter F. J. Kaas' udnævnelse til direktør for Herlufsholm i 1805 havde han en reformplan rede, og en detalje i planen var at skaffe større indtægter fra godset, hvor fæsterne sad for meget små afgifter. Derfor søgte og fik han tilladelse til at planlægge salg på arvefæstevilkår, men da hans rådgivere gik imod salgsplanen, skrinlagde han den hurtigt.

Efter folkestyrets indførelse begyndte staten at sælge sit bøndergods til fæsterne på billige vilkår, og Universitetet, Kommunitetet og Sorø Akademi blev tvunget til også at sælge. Da det rygtedes på Herlufsholm, bad omkring halvdelen af gårdmændene om at købe på lignende vilkår, og de argumenterede bl. a. med, at de siden 1805 havde næret håb om at blive ejere. Desuden brugte de et argument, som var fremme i den politiske debat, nemlig at bondestanden måtte betragtes som medejer af fæstegodset.

Forstanderen, lensgreve Fr. M. Knuth (1851—1856), afviste deres argumenter, men erkendte, at regeringen kunne tvinge ham til at sælge. Det ønskede den imidlertid ikke, og dens leder, Anders Sandøe Ørsted, gik tre år senere i et lille skrift om fæstesagen skarpt imod teorien om medejendomsret.

I 1860 tvang en lov forskellige »offentlige« stiftelser til at sælge ud, men Herlufsholm var sammen med Vallø, Vemmetofte og Gissfeld udenfor, fordi Rigsdagen ikke kunne enes om at betragte dem som »offentlige«. Året efter blev de fire stiftelser derimod holdt udenfor de fordele, som man i en ny lov tilbød de private gosdejere, der solgte.

Fra gammel tid var det almindeligst, at fæsteforholdet varede i bondens og hans eventuelle enkes levetid, men siden 1792 bestod der også den mulighed at bruge langvarige forpagtningskontrakter: på to eller flere personers levetid eller mindst på 50 år. Efter 1861 var den gamle fæsteform ugunstig, og adskillige godsejere valgte derfor de langvarige forpagtninger. Blandt dem finder vi også Hall.

Dette modtræk fra godsejerside vakte ingen glæde, og i slutningen af 1868 søgte 50 af Herlufsholms 131 gårdmænd påny om at blive ejere, men forstanderen gik som nævnt stærkt imod. Vel måtte han indrømme, at den midaldrelige fæsteform ikke var tidssvarende, men de 50-årige forpagtninger kunne hjælpe bønderne, samtidig med at Stiftelsens bevarede sin værdifaste kapital.

Svaret huede ikke regeringen, og den 6. januar 1869 opfordrede konseilspræsidenten Hall til at komme med en plan til salg af fæstegodset. Den lod vente på sig, og Frijs lod sig gå på af bøndernes rykkerbreve, hvad han ikke undlod at meddele Hall.

Planen blev omsider klar, og den 21. december 1869 skrev forstanderen, at det »er... paalagt mig som Forstander for Herlufsholms Stiftelse at fremkomme... med en Plan til Bortarvefæstning af Stiftelsens Bøndergodts«. Derfor foreslog han de salgsvilkår, som blev godkendt i statsrådet den 8. januar 1870 (se *Hasselager*: Herlufsholm 1865—1915 s. 7 ff). Men han gjorde det ikke gerne.

Regeringen havde opfordret ham til at foreslå den størst mulige del af salgssummerne afgjort ved en kornafgift, men Hall var så meget politiker, at han kunne indse, at

noget sådant let ville give bagslag. Derfor foretrak han de vilkår, som andre stiftelser var blevet tvunget til at sælge på, men han dyede sig ikke for at tilføje:

»Stiftelsens Fremtid vilde imidlertid allerbedst blive betrygget ved at den beholdt sine Ejendomme urealiserede og derved i Fremtiden tog sin Del ikke alene i den mulige højere Værdi, Kornet kan faa, men ogsaa i det større Udbytte, som det kan ventes, at man med Tiden vil kunne opnaa som Følge af Jordernes stedsestigende Produktions-evne.«

Herefter solgtes altså størsteparten af bøndergodset, og under Reedtz-Thott den ældre gled resten bort til opfyldelse af lovgivernes vilje.

Efterskrift: Et halvt år efter den kongelige resolution på Halls salgsplan ophævedes adgangen til at bortforpagte fæstegods på to eller flere personers levetid, og to år senere forsvandt den mulighed at bruge 50-årige forpagtningskontrakter.

I 1918 fulgte tvangskonverteringen af kornafgifterne, og i 1919 kom salgsvangen for de sidste godsejere, og deres økonomiske udbytte blev i hver fald ikke så stort som det, Herlufsholm opnåede ved, at bøndergodsets afkastning i omkring 50 år havde været mere end dobbelt så stor som ved Halls overtagelse af styret.

Salget af Herlufsholms bøndergodts er uløselig forbundet med Danmarks jordpolitik, og det ville være mere end naivt at tro, at forstanderne kunne have gjort mere, end de faktisk gjorde. Men derfor kan vi godt fælde en tåre over den måde, hvorpå folkestyret har behandlet en lang række af vore stiftelser. Selv om »ejendomsrettens ukrænkelighed« først blev forankret i vore Grundlove fra og med 1849, må det desværre indrømmes, at Enevældens mænd havde større respekt for den private ejendomsret til jord end Demokratiet repræsentanter.

Fhv. stadsingeniør Olaf Forchhammer (’99)

I anledning af *Olaf Forchhammers* død skrev »Politiken« den 11. juli følgende:

I en alder af 83 år er Københavns tidligere stadsingeniør Olaf Forchhammer død. Det var i 1951, han faldt for aldersgrænsen, men det betød kun, at han fik mere tid til at hellige sig andre opgaver, hvoraf fredssagen var den alt dominerende, og Forchhammer gik ofte ind i den offentlige debat for at forfægte sine pacifistiske synspunkter.

Rektorsønnen fra Herlufsholm var i det hele taget livet igennem en sjælden kombination af jordbunden tekniker og brændende idealist, to egenskaber, som han fik lejlighed til at svejse sammen, da han skaffede Københavns-egnen et net af grønne stier.

Han kom i kommunens tjeneste som nybegt civilingeniør og specialiserede sig i byplanproblemer, før han i 1936 afløste stadsingeniør A. Bjerre. Skæbnen ville, at først verdenskrigen og derefter dens økonomiske eftervirkninger satte snævre grænser for hans aktivitet, men han nåede dog at løse vigtige opgaver og at planlægge andre, som hans efterfølger, stadsingeniør Poul Vedel, fik bedre muligheder for at føre ud i livet.

På ét område har magistraten og borgerrepræsentationen dog skiftet signaler. Mens man pålagde Forchhammer at bryde trafikårer igennem den indre by, hvad der heldigvis kun blev gjort en begyndelse til i Bremerholm, er der nu

hos kommunalpolitikere en levende forståelse af, at de historiske kvarterer i København — eller resterne af dem — må fredes og færdselen ledes uden om dem. Om det var helt efter Forchhammers hovede, er en anden sag, men han kritiserede aldrig den ændrede disposition — dertil var han for loyal og retskaffen.

-ni

Ulrik Krogh (’27)

27/3 1909 - 4/8 1963

Det vil sikkert gøre et dybt indtryk på mange af hans samtidige at erfare, at landbrugskandidat Ulrik Krogh pludselig er død af et hjerteslag. Selv om Ulrik Krogh hørte til de »stille i samfundet«, har han dog i årenes løb skaffet sig en stor vennekreds. Vi, der har kendt ham siden vor fælles skoletid og gennem årene har bevaret forbindelsen med ham, har fulgt ham gennem glæder og sorger, den medgang og modgang, som livet beredte ham, har i ham altid genfundet den samme hyggelige og gode kammerat, som vi kunne huske fra vore drengeår.

Vi vil mindes hans retlinede karakter, hans varme smil og lune blink i øjet, når han fortalte en god historie fra vor fælles herlovianertid. Og på de enkelte, for hvem han ikke blot var den gamle skole- og klassekammerat, men tillige en god ven, som man vil savne, vil denne meddelelse sikkert gøre et særligt dybt indtryk.

Sten-Orla Bruhn (IV ’24).

Dermede fra

Mens jeg sidder og skriver dette, er III i gang med at rydde op efter sin afslutning på skoleåret. Her på mit hummer kan jeg høre, hvorledes de giver odrer, kævles, brækker og hamrer for at få fjernet deres opstilling, som i går tjente som udsækkningssted for fangne hørere. — Men hvor var da den bar? Og: Udsækkningssted — for hørere — det lyder godt.

Det var godt — næsten lige så godt som i 1963, hvad de fleste af os ville have forsvoret. Man havde valgt stenterrassen foran Lassengården og havde dér tømret et åbent skur sammen, med tag, som arrangørerne kunne sidde ovenpå og fra denne Olymp skue ned over Vulgus, der som rene dyr kastede sig over de ølkapsler, som spøgefugle tilkastede den i stedet for de obligate fløde-karameller; nå, der kom dog også karameller ned — ligesom der også kom en udmærket tale deroppe fra: Quo usque tandem abutere, Catilina, patientia nostra? (hvorlænge vil du endnu misbruge vores tålmodighed, Catilina?) Den sætning vil mange sproglige sikkert huske.

Og sådan begyndte den første herlovianske tale, holdt den 6. maj 1964, der som Ciceros taler (men med forbillende i Antonius' angrebstale i Shakespeares »Julius Cæsar«) var et skarpt udfald på 14 ryggesløse, samvittighedsløse sammensvorne. Da talen ca. kl. 10 var afsluttet, troede disse, at nu skulle de til at genoptage deres for folket så nedbrydende arbejde. Dette forhindrede statens konsulter ved

systematisk at arrestere højforræderne på deres poster, transportere dem til myndighedernes hovedkvarter og der beværte dem med øl, så de kunne få tungen på gled. Denne aktion lykkedes, og folket kastede jublende fangenskabets lænker af sig, ihærdigt hjulpet af statens guttermænd.

Jeg tror nok, jeg må sige, at aldrig har på nogen sidste skoledag så mange fået fri på så kort tid. — Vi var glade, de var glade, og det er der ikke noget at sige til.

De sproglige fik deres ønskeskema for eksamen: oldbræk, tysk, historie, fransk og engelsk; matematikerne kemi, matematik, historie, fransk og oldævl — også et ganske udmærket skema. VI s skal op i nært, VI m i engelsk, begge med beskikket censor.

Foråret kom tidligt til Herlufsholm i år, men desværre kom sammen med det en særdeles ondartet influenza-epidemi, som ikke var kræsen med sin ofre: mange hørere og dipler var syge i både fem og seks dage. Man måtte under disse omstændigheder som vanligt tage rektorboligen og VII s sovesal på Lassengården i brug som infirmeri — så mange lå med næsen i vejret. På et tidspunkt var der kun to sproglige tilbage i VI klasse, som slået sammen med deres matematiske kammerater udgjorde en udsøgt klasse på hele syv mand — halvdelen af, hvad vi plejer at være. Men vi, der ikke blev syge, levede i de dage nøjeslivet med de mange fritimer, der blev en konsekvens af sygdommen. For resten begyndte den lige før skolens koncertbal den 11. april; skønt organist Larsen var ret syg allerede på det tidspunkt, stod han op, og vi fik gennemført koncerten, der som sædvanlig kun blev udført af stedlige kræfter — både hørere og dipler.

Min far - den kristne hører

Det er ikke god tone at tale kristendom, og særligt i kammeraters lag, hvis disse kammerater ikke selv er kristne. Det er måske allermindst god tone i akademikeres kredt at fremhæve enkelte kristnes fortjenester, men lad det nu være, jeg springer lige ud i det. Og jeg trøster mig ved tanken om, at stifterne var kristne.

Det var min ydmyge far også. Der stod respekt om ham, netop på grund af de egenskaber hos ham, hvorved han viste hen til Kristus; hvis jeg i det følgende kunne tegne et billede af ham uden at nævne hans navn, vil der nok alligevel være dem, der kan genkende billedet af en sand og ydmyg kristen lærer og pædagog.

Far var købmandssøn fra Frederikshavn. Som den yngste af en stor børneflokk fik han navnet »Bettefanden« derhjemme; og så blev han dog den, som overlevede dem alle — de ældre brødre blev store forretningsfolk, levede stærkt og døde i ret ung alder — 43 år var far lærer på Herlufsholm.

Jeg kan vist bedst karakterisere ham ved at berette om hans reaktion på et brev fra mig — det har nok været en gang i 1936. Jeg var blevet grebet af Oxfordbevægelsen og var blevet »forvandlet«, som det hed. Og brevet indeholdt en selvfølgelig, jeg havde begået uret mod et andet menneske, havde indset det og var gået i mig selv, havde bekendt og bedt om tilgivelse og fået den, men så skrev min

bramfri fader bl. a. som svar: Nå, det skulle der komme en hel Oxfordbevægelse for at overbevise dig om!

Hvor blev jeg lille — og nøgtern.

Far var så beskeden, at han aldrig fremhævede sig selv, men hvor jeg dog blev glad, når andre gjorde det. En gang mens jeg gik i 4. mellem sagde en klassekammerat, som ellers var en overlegen herre: »Din far er nu alligevel den af hørerne, man mest må respektere.« Og denne udtalelse var en hentydning til hans kristne sindelag.

Far var glad, en ægte glæde, som udsprang af overståede indre kampe. Han var hjælpsom, kendte og støttede mange af disse småfolk, fattige, ensomme — ja, »enker og faderløse« som der står skrevet.

Fransk var hans hovedfag, men da dette sprog til hans sorg efterhånden trængtes tilbage til gymnasiets sproglige linje, blev han tysklærer, en brugbar tysklærer er der blevet sagt, men uden den indlevethed som skolens daværende rektor, om hvem det fortælles, at han under et ferieophold i Tyskland fik alt gratis på pensionater; man lod gæsterne der vide, at den udlænding, som kunne mestre sproget således, at man kunne antage ham for indfødt, ville få gratis ophold.

Far var fra den tid, da folbold endnu var ukendt på skolen, man dyrkede cricket — og lange fodture! Det var jo før bilernes tid, ja næsten før cyklernes, i hvert fald hævdede far, at han var den første, som viste sig på cykel på Herlufsholm i 90erne.

Få dage efter fejrede lektor Borelli-Møller sin 70 års fødselsdag under hyldest fra skolen, diplene og gamle herlovianere, som var mødt op i stort tal.

Det tidlige forår har betydet, at sporten har fået et udmærket springbræt til den nye sæson, både hvad fodbold og atletik angår.

For at tage fodbolden først, så har vi indtil nu spillet en pokalkamp, nemlig mod Haslev, som desværre vandt 2—1. Gamle spillere vil nikke genkendende, når de hører, at bærerne (stadig) ligner alper, og at spillet ikke er helt fint. Dommeren skal jeg helt lade være med at omtale nærmere. Af træningskampe har vi skillet to mod Næstved, hvoraf de vandt den første med 6 mål mod 4, og den anden blev spillet uafgjort 1—1.

Til 5. maj-stævnet var der god tilslutning.

1 gr. I vandt Erik Svarre, VI.

1 gr. II vandt Lars I. Skjerbæk, V.

1 gr. III vandt Ole Riis, 7 hskl.

1 gr. IV vandt Jens Normann, 6. hskl.

Endvidere har skolen præsenteret sig på terrænsportens scene og deltaget i B-rækkens landsstævne i Odense 2.—3. maj. Der deltog i alt 50 hold. Om vort holdt placering vides intet sikkert, men i hvert fald vandt vi i håndgranatkastning.

Sidste: I omtalte løb blev vi nr. 37.

Herlufsholm i maj.
N. E. Cephus.

Sin faste plads i kirken havde han, og han var vitterligt den eneste hører, der deltog i menighedslivet i Herlufsholm sogn — noget så uakademisk!

Som andre hørere den gang (og nu?) samlede han ofte en klasse drenge i sit hjem, og hvor han dog kunne underholde disse drenge og glæde dem, når mor så i baghånden havde sine berømte »smage-dejlig-kager«. Men hvor har jeg også lidt under kammeraters drillerier, når en munter aften sluttede med andagt.

Akademisk kristendom, det er der vist noget der hedder. Herloviansk kristendom også. Men er der ikke noget om, at dette er væsensforskelligt fra lægmandskristendom, der snerper henad Indre Mission? Far var ikke nogen faglig fusker (som enkelte missionsfolk), som ikke kunne begå sig i de lærdes kredse, men et hovedtræk hos ham var den bramfri jævnhed, som man også synes at ane bag alt, hvad Herluf Trolle foretog sig.

Lad mig indskyde, at far kun gik til formiddagsgudstjeneste. Skulle der være kirkegang kl. 2, gik han til Næstved om formiddagen gerne i Sct. Peders kirke, hvor hans gode ven, pastor Knudsen havde tjeneste. Eller i en senere periode hos pastor Ring ved Sct. Mortens. Hans ældste søn blev præst. Ligesom fars første svigerfar, præsten i Kjøng.

Nu er det længe siden, og Herlufsholm har som alt andet forandret sig. Kristendom er ej heller uforanderlig, menneskers kristendom kan afvige så utroligt, men Kristus er den samme — for Herluf Trolle som for os, hans sønner.

M.

TORBEN V. KLEIN (R' 35)

Intern transportmateriale
Lager- og fabriksrationalisering

HOLBERGSGADE 26, K. - BY. 5058

Dansk Stoker & Varmekedel Komp. A/S

Landgreven 4 . København K . Minerva 270

Østsjællands Folkeblad's Bogtrykkeri A/S

Telf. Køge 701

Tegn Deres forsikringer hos:

Chr. Rasch

C. C. Burmeister ('43)
Malmøgade 5, Kbh. Ø.
Telf.: *C. 404

Vi tegner alle arter forsikringer — og vi er specialister i brand-, automobil-, heste- og kreatur- samt fjernsynsforsikring

GEORG CHRISTENSENS BOGHANDEL

AXELTORVET 10

TELF. NÆSTVED 4 - 2024 - NÆSTVED

LEVERANDØR TIL HERLUFSHOLM KOSTSKOLE

Rettelse til

Herlovianersamfundets status

Man bedes hæfte sig ved, hvor forunderlig sjældent det sker, at der på vej gennem Herlovianerens kvikke redak-

tion opstår alvorlige og uoprettelige fejl. Har man dette i tankerne, vil man uden harme modtage meddelelsen om, at der var trykfejl og misforståelser i massevis i sidste nr. af bladet, side 4 omkring midten, hvor vi bragte Herlovianersamfundets status pr. 1. januar 1964. Herunder bringer vi nu de rigtige tal.

STATUS PR. 1. JANUAR 1964

Beholdninger m. v.:		Formue pr. 1. januar 1963	85.012,75
Obligationer og aktier	55.600,00		
Brdr. Trier	4.370,31		
Sparekassen f. Kbhvn. og Omegn	3.618,19		
Postgirokonto	1.956,20		
Arkivet, kassebeholdning	100,00		
Inventar	445,00		
Kontingentrestancer	1.469,00		
Kassebeholdning	26,50		
Til gode hos Leths Stiftelse	1.000,00		
<i>Urørlig kapital:</i>			
Obligationer	8.000,00		
Bikuben	1.393,33		
	9.393,33		
<i>Jubilæumsfond:</i>			
Obligationer	5.063,24		
Bikuben	1.049,05		
	6.112,29	Underskud	921,93
	84.090,82		84.090,82

Formue pr. 1. jan. 1964 84.090,82

København, den 7. februar 1964, JØRGEN DAMGAARD (kasserer)

Udgifterne er afholdt med bestyrelsens samtykke. FLEMMING TOLSTRUP (formand).

Imod foranstående regnskab vides intet at erindre. Beholdningerne er til stede. BØRGE DAN (revisor).

Husk Herlovianer-frokosterne

den første tirsdag hver måned kl. 12 på Grand Café, Kgs. Nytorv

SPAREKASSEN

for Næstved
og Omegn

Parfumerie Lichtenberg

M. Cruse ('22)

Værnedamsvej 17 . Vester 4685
Østerbrogade 150 . Tlf. Øbro 6156 Gl. Kongevej 140 . Central 12476

DISKONTOBANKEN A/S

NÆSTVED

(IV'23)

KNUD LINDBERG

Statsaut. Elektro-Installatør

FABRIK FOR KVIKSØLVAFBRYDERE OG NEONANLÆG
GLASBLÆSERI

**L Y S
KRAFT
VARME**

TELEFON GODTH. *4617 - MARIENDALSVEJ 24 - KØBENHAVN F.

Schaumburg-Müller & Co. A/s

BRÆNDEL OG BRÆNDELSOLIER
AF ENHVER ART LEVERES OVERALT

TLF. BELLEVUE * 780

TAARBÆK STRANDVEJ 113
KLAMPENBORG

ERNST SCHAUMBURG-MÜLLER
('29)

HOTEL

Vinhuset

NÆSTVED

CHR.
Lundager
- CHRISTENSEN
NÆSTVED

REGLEMENTERET SKOLESLIPS

KR. 16,50

TLF. NÆSTVED 721717 . GIRO 35007

GREYSTONE

GRAASTEN KONFEKTION A/S
GRAASTEN

Ole Palsbøll ('51)

Bygningsartikler . Gips . Terrazzo . Stenmel . Væg- og Gulvfliser

A/s Knud Gottlieb ('20)

Etableret 1902

Rådhuspladsen 4, København V.

Telefoner: *Minerva 7383 - Byen 2540

Brdr. Schur A/s

HESTEMØLLESTRÆDE 6

K

Brøndboring

udføres af

K. B. Larsen ('17)
Civilingeniør

Frederiksgårds Alle 4

Fasan 1072

DELFOL

LARSENS EFTF.

(Peter Andersen A/s)
NÆSTVED

Generalforsamlingen

den 20. marts 1964

Lovlig indvarslet og med ganske pænt fremmøde fandt Herlovianersamfundets ordinære generalforsamling sted på Grand Café fredag den 20. marts. Første punkt på dagsordenen — efter at højesteretssagfører V. E. Brammer ('20) var valgt til dirigent — var: Formanden aflægger beretning.

Formandens beretning gengives her efter manuskriptet:

Inden jeg begynder på min beretning, vil jeg nævne de medlemmer, som Herlovianersamfundet har mistet i kalenderåret 1963:

Professor Jørgen Forchhammer ('92) døde den 25. juni.

Hofjægermester Axel Tesdorff ('30) døde den 30. juli.

Fhv. sekretariatschef Valdemar Clausen Hansen (V '01) døde den 14. september.

Politifuldmægtig Harald Arffmann ('12) døde den 19. oktober.

Kammerherre Chr. Lüttichau (IV '11) døde den 22. okt.

Overlæge Tage Helms ('17) døde i november.

Organist Gades enke, fru Else Margrethe Gade, døde i november.

Denne række navne omfatter som sagt de medlemmer, der døde i fjor, men det falder mig naturligt at medtage 2 dødsfald fra det år, vi er i, fordi det er navne på kammerater, der har haft en særplads i herlovianerkredse:

Den 25. januar 1964 døde forhenværende stiftsprovst Knud Hee Andersen ('04), som fra 1920 til 1947 var sognepræst på Herlufsholm og derigennem har haft berøring med en væsentlig del af os. Jeg hører selv til hans første konfirmandhold og har mange gode minder om denne særprægede mand med de vidtspændende interesser.

Den 10. januar 1964 døde fabrikant Knud Lindberg (IV '23), som fra 1955 var medlem af bestyrelsen og i det sidste år vort samfunds næstformand. Det sidste nummer af Herlovianeren har bragt mindeord om ham, og jeg skal indskrænke mig til at gentage, hvad jeg sagde ved Trollefesten i år: Få har som han holdt af Herlufsholm og Herlovianersamfundet, og ingen har gjort så meget for skolen og gamle herlovianere som han.

Lad os mindes vore døde kammerater.

På den sidste generalforsamling oplystes, at Herlovianersamfundet havde 879 medlemmer ved udgangen af året 1962. I 1963 er der foregået følgende ændringer: 7 medlemmer er døde, 2 er udmeldt og 23 er slettet på grund af kontingentrestancer. Overfor denne afgang på 32 medlemmer står 24 indmeldelser, hvoraf rusårgangen 1963 tegner sig for 21. Medlemstallet ved udgangen af 1963 er herefter 871.

Den tid, som er gået siden sidste generalforsamling, har været mere rig på begivenheder end det foregående år. Næstformandens pludselige død var en stor sorg, og hans plads i Herlovianersamfundet er ikke let at udfylde. Men året har dog mest været præget af glædelige oplevelser.

Vi har som sædvanlig haft en fællesaften i november måned. Det var lektor Juel Møller, som underholdt os med et væld af sine oplevelser gennem mere end 40 års hørerliv på Herlufsholm.

Trolledag 1964 var kassereren, Jørgen Damgaard ('34) Samfundets repræsentant på Herlufsholm, og ved festen i København holdt Adam Helms ('23) talen for stifterne. Festen var ved at sprænge Richmonds rammer, ikke mindst fordi en del af de 115 deltagere kom uanmeldt. Men inden jeg kommenterer det, vil jeg fortælle, at bestyrelsen har vedtaget, at vi må tage konsekvensen af den nye skoleordning. Derfor havde vi inviteret de realister, som *ikke* fortsætter i gymnasiet på Herlufsholm. De er jo gamle herlovianere, som efter § 1 i vore love kan blive — og forhåbentlig bliver — medlemmer af Herlovianersamfundet, og med den gældende skoleordning vil det nok være et særsyn, om en realist ikke er fyldt 16 år.

Dernæst er der grund til at omtale, at vi blandt jubilarerne havde tre, som har haft større betydning for skolen og Samfundet end de fleste af os. Den ældste var desværre ikke med, men hans navn blev nævnt i min hilsen til jubilarerne. Det var Nærten, lektor Johannes Ferdinand ('98), som har været hører på skolen i 43 år (1906—1949). De to andre var klassekammerater af årgang '03: greve Ernst Moltke, den første gamle herlovianer som har været forstander på Herlufsholm (1936—1960), og overretssagfører Viggo Loft, gennem 28 år medlem af bestyrelsen (1923—1951), heraf formand i 11 år, den utrættelige forkæmper for vor forening og dens andet æresmedlem.

Den 21. september 1963 realiserede vi planen om et bal på skolen, og det er bestyrelsens overbevisning, at det blev en ualmindelig vellykket aften, takket være det store arbejde, som skolens medhjælpere, ikke mindst økonomiinspektør Lundgren Beck, Ønen og Økonomaen, havde lagt i forberedelserne. Tilslutningen var over forventning, men også her kneb det med overholdelsen af tilmeldingsfristen. Her må bestyrelsen dog tegne sig for et medansvar og erkende, at fristen var for kort, og jeg skal love, at den bliver rimeligere, hvis festen gentages. Men så kommer jeg tilbage til Trollefesten i år. Her var fristen nogenlunde, som den plejer at være, og her er der tale om en årlig tilbagevendende fest, der ikke skifter dato. Det er desværre noget, som andre foreningers bestyrelser også sukker over, dette at en del medlemmer kommer uden at have meldt sig på forhånd. Det er selvfølgelig altid morsomt at se et talrigt fremmøde, men det er ikke hensynsfuldt overfor arrangørerne at komme uanmeldt, og jeg vil henstille, at medlemmerne for fremtiden passer bedre på. Er man kommet for skade at oversidde en tilmeldingsfrist, må man i hvert fald sætte sig i forbindelse med kassereren eller formanden for at få klarer, om der endnu er en ledig plads.

Vi overvejer at gentage ballet på skolen til efteråret, antagelig omkring samme tidspunkt og under samme former som i fjor, men herom kommer der — i god tid — nærmere meddelelse.

Som omtalt i Herlovianeren har vor gamle kammerat Valdemar Clausen Hansen betænkt Herlovianersamfundet i sit testamente. Vi har allerede modtaget en kapital på 50.000 kr. til det af ham oprettede legat »for tidligere Herlovianere«, og ad åre vil legatformuen få en betydelig til-

vækst. Vi er meget taknemmelige for denne gave, og når formaliteter med hensyn til arveafgiften er i orden, kan bestyrelsen tænke på den første uddeling. Betingelserne for at få legatportioner er meget rummelige: fortrinsvis ældre mænd, som har gået i skolen i mindst 3 år, og hvis kår nu er vanskelige og ikke svarende til deres opdragelse. Der kan både uddeles livsvarig understøttelse og éngangshjælp, f. eks. i forbindelse med sygdom. Det er måske rimeligt, at bestyrelsen beder ældre kammerater om at gøre opmærksom på gamle herlovianere, som kan tænkes at komme i betragtning.

Af andre begivenheder er der grund til at nævne udsendelsen af en gramfonplade med Trollemorgen og dele af konfirmations- og dimissionskantaterne. Takket være bistand fra Foul Børg (IV '22) og Knud Lindberg blev pladen så billig, at den kan sælges med et pænt overskud til Herlufsholm Fonden.

Den årlige Fik-Fak/Batøk kamp, som årgang '29 arrangerer, foregik som sædvanlig Kristi Himmelfartsdag, og de månedlige frokoster i Grand Café er fortsat.

Det tilkommer ikke mig at aflægge beretning om Herlufsholm Fonden. Dens arbejde har været og vil fortsat blive omtalt i Herlovianeren. Jeg må dog oplyse, at bestyrelsen har udpeget Klaus Aarup til dens repræsentant i Fondens bestyrelse efter Lindberg, og at Aarup fortsætter som Fondens kasserer med samme adresse og girokonto som hidtil.

På grund af forskellige vanskeligheder med trykningen af Herlovianeren har bestyrelsen vedtaget at skifte trykkeri, og det sidste nummer er trykt på Østsjællands Folkeblads trykkeri, som ledes af Ejner Svarre (R '29). Bladet er kommet meget sent, men det skyldes visse begyndervanskeligheder, som jeg håber nu er overvundet. Bladets format er også ændret i mere nutidig retning, og derfor har vi valgt at lade overflytningen falde sammen med begyndelsen af en ny årgang.

Selv om min beretning allerede er blevet temmelig lang, er der endnu en ting at omtale: Herlufsholms 400 års jubilæum som skole i maj 1965.

For et års tid siden nedsatte Forstanderen et lille udvalg, som skal tilrettelægge jubilæumsfestlighederne. Det bestod af ham selv, Rektor, lektor Juel Møller, økonomiinspektør Lundgren Beck, Sven Tito Achen ('40), Knud Lindberg og mig selv. Udvalget har holdt et par møder, som jeg vil redegøre for i det næste nummer af Herlovianeren, og efter Lindbergs død har Forstanderen bedt Leif Berg ('19) om at træde til. Fra Herlovianersamfundets side må vi være Forstanderen taknemmelig for, at han viser de gamle herlovianere den ære at tage repræsentanter for os med i det udvalg.

Skolen regner selv med at sørge for en beretning for de sidste 50 år, og jeg håber at komme med min historiske redegørelse for det tidsrum — 1560—1788 — som Melchior hidtil har været ene om at dække. Carlsbergfondet har lovet mig et bidrag til udgivelsen, og den vil blive tilbudt Herlovianersamfundets medlemmer til en favørpris, så snart det er muligt.

Herlovianersamfundets egen publication — en billedkavalkade, tilrettelagt af Achen og Helge Finsen ('15) — kan snart gå i trykken, og den vil også blive tilbudt medlemmerne til favørpris. For tiden tør jeg ikke nævne nogen tal, men både for denne og for min bog regner jeg med små beløb i forhold til dagens bogpriser.

Herlovianersamfundet markerer altså jubilæet med trykt materiale, men det er naturligt at spørge, om vi ikke også giver Herlufsholm noget i den anledning. Her tiltræder

styrelsen den opfattelse, som der er givet udtryk for i sidste nummer af Herlovianeren. Selvfølgelig giver vi noget, og det vi giver er vore bidrag til Herlufsholm Fonden. Her og kun her kan gamle herlovianeres gave til skolen finde det rette udtryk.

En student fra rusholdet, Søren Malte Nielsen, har fået den gode idé, at vi trænger til en ny Herlovianerordbog. Sproget på skolen er stadig en levende organisme, og det vil sikkert interessere mange at kunne supplere Neergaards og Achens ordbøger fra henholdsvis 1922 og 1940 med en ny. Søren Malte Nielsen arbejder med opgaven, men hvorvidt eller hvornår vi har et resultat, og om det skal betragtes som et yderligere bidrag til jubilæumsfestlighederne, er det endnu for tidligt at sige noget.

Men det er ikke for tidligt at drøfte, hvorvidt der blandt medlemmerne er stemning for at markere jubilæet ved fest i Herlovianersamfundet. Bestyrelsen har drøftet det og i den forbindelse overvejet at gøre noget ekstra ud af Trollefesten i 1965, men da denne fest falder sammen med Trolleballet på skolen, vil det ikke være muligt at indbyde hverken Forstanderen, Rektor eller en større kreds af hørerne til vor fest. Derimod kunne man indbyde repræsentanter for de to ministerier, som har med skolen at gøre. Men som sagt, vi har ikke besluttet noget, som kan forelægges i forslags form. Derimod spørger vi generalforsamlingen, om der findes gode ideer; men bestyrelsen mener dog, at én ting bør ligge fast: Jubilæumsdagen, den 23. maj 1965, foregår på Herlufsholm.

Ingen ønskede ordet i forbindelse med formandens beretning — men der er grund til at understrege, at Herlovianersamfundets bestyrelse stadig gerne modtager gode ideer til, hvordan Trollefesten til næste år eventuelt kan gøres endnu mere festlig.

Dagsordenens andet punkt var: Kassereren aflægger regnskab.

Regnskabet var aftrykt i sidste nummer af Herlovianeren — om så nogen husker det endnu — men desværre var der kommet en fejl i Herlovianersamfundets regnskaber. Denne fejl fandtes ikke i de oprindeligt reviderede regnskaber, men var opstået under udarbejdelsen af Herlovianeren. På side 20 i dette nummer vil det rigtige regnskab blive optrykt.

Til kassererens beretning var der enkelte kommentarer, som dog næppe har blivende værdi.

Medlemsbidragets størrelse for kalenderåret 1965 — dagsordenens punkt 3 — blev fastsat uforandret til 7 kr. for de 8 yngste årgange og 20 kr. for de øvrige.

Bruun-Hansen ('29) ønskere kontingentet sat yderligere i vejret for at undgå underskud — men fik det svar fra Damgaard, at dette var umuligt — for de 20 kr.s vedkommende — uden lovændring. Desuden var virkningerne af den sidste kontingentforhøjelse endnu ikke til at se på regnskabet. Det ville først komme næste år.

Under punkt 4 blev professor Fl. Tolstrup ('24) genvalgt som formand under stor og fortjent begejstring fra forsamlingen.

Under punkt 5 blev direktør Poul Bang (IV '22) nyvalgt som medlem af bestyrelsen. Jørgen Damgaard ('34) og Kaj Dorph-Petersen ('43) blev genvalgt.

Listen over Herlovianersamfundets embedsmænd og funktioner ser efter generalforsamlingen sådan ud:

Bestyrelsen

Formand: Professor Fl. Tolstrup, Strandvej 132, Hellerup, HE 4898.

Næstformand: Direktør Poul Bang, Hartmannsvej 9 A, Hellerup, HE 5677, kontor: Saga Film, Annettevej 19, Charlottenlund, OR 1771.

Kasserer: Landsretssagfører Jørgen Damgaard, Købmagergade 55, København K., CE 1830.

Sekretær: Stud. med. Jes Olesen, Nørre Allé 75, København Ø.

Direktør P. Seidenfaden, Norgesmindevej 11, Hellerup, HE 2868.

Chefredaktør Kaj Dorph-Petersen, Havarthivej 3, Holte, 42 20 25, kontor: Gutenberghus, København K., CE 1925.

Civilingeniør Klaus Aarup, kontor: 94 38 00.

Revisor: Prokurist Børge Dan.

Suppleant for revisor: Niels Faaborg Ottosen.

Decisor: Højesteretspræsident Otto Kaarsberg.

Suppleant for decisor: Direktør Leif Berg.

Herlovianeren

Redaktør: Kaj Dorph-Petersen.

Redaktør for »personalia«: Lektor V. Borell-Møller, Herlufsholm pr. Næstved, (03) 72 12 86.

Distribution: Avispostkontoret, Tietgensgade, København V.

Forsendelse til udlandet: Jørgen Damgaard.

Annoncer: Klaus Aarup.

Kartotek over medlemmer: Jørgen Damgaard.

Adresseforandringer: indenlandske: Avispostkontoret

— til og fra udlander: Jørgen Damgaard.

Legater: Ansøgningsskemaer udleveres hos Jørgen Damgaard, men indleveres til Klaus Aarup.

Efter generalforsamlingen var der hyggelig fællesaftenstemning.

Talen ved Trollefesten

Med en beskedent forsinkelse lykkes det her Herlovianeren at bringe manuskriptet til den tale, som forlagschef Adam Helms ('23), Stockholm, holdt ved Herlovianersamfundets Trollefest på hotel Richmond i år. I begyndelsen af talen forklarer Adam Helms selv det lidt mellemfolkelige ordvalg, han her og der anvender.

Når jeg havde fået den ærefulde opfordring fra Herlovianersamfundets bestyrelse om at tale her i aften, fik jeg inden for kort tid to kommentarer. Et familiemedlem — for øvrigt gammel soraner — sagde: »Det bliver svært for dig, for du ved vel, hvilken god taler Tolstrup er!«

Han havde i klar erindring Tolstrups indsats ved Soransk Samfunds jubilæum, hvor han ifølge den gamle soraners udsagn holdt den bedste tale. Desuden tilføjede mit familiemedlem spydigt: »... så vil det ikke blive let, når de ler ad dit sprog!« For i det daglige taler jeg et specielt skandinavisk sprog, som hverken er dansk eller svensk — og jeg indrømmer, at det lyder affekteret, om jeg her i Danmark blander svenske ord i mit sprog, men i Sverige er det nødvendigt. Jeg skal i hvert fald forsøge at tale rent dansk her i aften, men om jeg mislykkes iblandt, så må jeg erindre om, hvad rektor Krarup skrev i et vidnesbyrd fra skolen: »Sprog er ikke Adams stærke side. Han gør sig megen umage, men resultatet modsvarer ikke anstrengelserne«.

Det er i dag 448 år siden, Herluf Trolle fødtes. Få personer er så regelbundet blevet hyldet for deres livsindsats som Herluf Trolle. Vi har alle oplevet under skoletiden højtiderne til stifternes minde, og mange af os har år efter år samledes med større eller mindre kammeratkredse på denne dag og højtideligholdt stifternes minde — og der findes sikkert ikke den herlovianer, hvor i verden han end befinder sig, som ikke den 14. januar sender en tanke til skolen og dens stiftere.

Det er ret og rimeligt, at vi, som i en årrække har nydt godt af stifternes storslåede gave, gør det, men det er måske svært i ord at forny vor hyldest. Den er kommet frem såvel i storslået og blomstrende ordrigdom — for eksempel i Mallings »Store og gode gerninger« og i Melchior's bog om Herlufsholm — som i et mere nøgternt, men lige så velment sprog i vore dage.

Det er virkelig velfortjent med denne hyldest, men i alle fald synes det mig, som man i dag snarere bør overgå fra ord til handling, når man vil mindes stifteren — og vi, som har nydt godt af livet på skolen og derfra har fået forståelsen for, hvad kammeratskabet betyder, med ud i livet, vi bør samles i godt kammeratskab om en opgave som Herlufsholmfonden og derigennem på bedste måde hylde mindet om Herluf Trolle.

Herlufsholmfonden er en stor og vigtig opgave, som berører os alle. Vi bør også vise vor kammeratskabsånd ved at være med til at løfte i flok og ikke bare lade nogle få trække læsset. Alle, hver og én, bør efter sine muligheder bidrage og hjælpe til, at Herlufsholmfonden opnår sit mål og mere til — og at den, når den næste år overrækkes skolen, giver udtryk for, hvad alle gamle herlovianere i taknemmeligt minde om stifternes indsats og i godt kammeratligt samarbejde har kunnet skabe. Lad os samles om Herlufsholmfonden!

Det er naturligt, at man ved et tilfælde som dette — ud fra sine egne erfaringer — benytter lejligheden til at sige noget om et emne, som ligger én særlig på hjertet, og da må det for mig blive den nordiske tanke. Herluf Trolle levede i en tid, hvor strid og krige ikke gav grobund for den nordiske tanke — tværtimod! Lillöhus, Herluf Trolles fødested, lå i Skåne, som på det tidspunkt, 1516, var dansk land, og det lå nær de smålandske skove, som var grænsen til Sverige, og stedet, hvor krige mellem danskere og svenskere havde bølget frem og tilbage i århundreder. Derom taler byen Växiös historie. Den danske turist, som kommer til Växiö i dag og læser turistbrochuren om byen, får først og fremmest at vide, hvordan danskerne har hærgnet og plyndret byen.

Men omkring 150 år efter Herluf Trolles fødsel — år 1658 ved Roskildefreden — opstod på én gang en helt ny situation. Danmark måtte afstå både Skåne, Halland, Blekinge, Bohuslän og Trondhjems stift. Men selv om bitterheden på dansk side må have været stærk, så var svenskerne heller ikke tilfredse. De havde ønsket også at få Island, Færøerne, Anholt, Læsø, Møen, Saltholm og dele af Syd norge. Det var, såvidt jeg forstår, de beslægtede nordiske sprog, som gjorde, at det kun tog en generation

for vore tip-tip-oldeforældre — eller for de yngre af jer, jeres tip-tip-tip-oldeforældre — at finde sig til rette under de nye forhold, selv om meget i begyndelsen var besværligt for folkene. Præsterne i Skåne syntes for eksempel ikke om at skulle bære den tunge, sorte, svenske præstedragt og give afkald på de hvide pibekraver.

Men det nordiske slægtsskab sejrede og har stået sin prøve på mange måder — tænk blot på den bitre unionsstrid Sverige—Norge for kun én generation siden, og i dag står Norden samlet som et mønster for hele verden. Det viser, hvordan nationer kan glemme fortidens splid og samles og løfte i flok og skabe noget sammen.

Der kan gøres meget mere endnu, og dertil bør vi også alle bidrage, som bor i Norden. Det er en skam og uret gjort, når der i vore lande findes nogle, som koketterer med, at de kender forholdene ude i verden bedre end i de nærliggende nordiske lande. En udvidet forståelse for Norden, en klar opfattelse af dets betydning og en afskaffelse af de ganske enkelte slendrianmæssige etiketter, som de nordiske folk så let hæfter på hinanden, bør være målet, inden man vender sig mod hele verden — den verden, som i dag på en enestående måde er kommet os alle nærmere gennem befordringsmidlernes fantastiske udvikling, gennem de øgede sprogkundskaber, televisionens og radioens muligheder for at lære os om de forskellige lande — og udviklingen inden for den oplysende litteratur.

I dag står der ikke noget eventyrligt skær over dem, som er udenlandsdanskere — som der gjorde for en menneskealder siden — og vi, der er udenlandsdanskere, bør agte os for, hvor i verden vi end er, at isolere os som en koloni for sig ude i det fremmede, men vi bør arbejde for, på en naturlig måde, at knytte os til og forstå de folk, vi lever iblandt.

De romantiske og ofte lidt falsk sentimentale strenge, som tit har kendetegnet udenlandsdanskerne, står med rette ikke i høj kurs i dagens verden. Men naturligvis kommer der for enhver af os — hvad enten vi har levet

uden for landets grænser eller holdt os hjemme i Danmark — øjeblikke, hvor pludselig mindet om et begrænset antal kvadratkilometer af den store Jordan, som vi synes at have erobret så let, vokser op inde i os. Vi vender i minderne tilbage til steder eller områder, som har betydet så meget for os under den periode, vi voksede op og blev fra børn til unge mænd.

Jeg forestiller mig, at mangan gammel herlovianer, hvor i verden han er placeret, netop i dag har ladet tanker glide tilbage til de få kvadratkilometer omkring Susåen, der var vort barndomsland. I mindet har man færdedes mellem de røde bygninger, set for sig Nyhave med Susåen, Alleen, vandret gennem skovene, Friheden ned til Kohaven, ja, I kender sikkert alle en sådan tur omkring Herlufsholm i tankerne. Og når man har foretaget denne udflugt, så har også taknemmelige tanker gået til Herluf Trolle, som sammen med Birgitte stiftede den skole, som har sat sit præg på os alle, og som har forenet os i et kammeratskab. Jeg beder jer herlovianere af alle årgange at forene jer med mig i en skål for Herluf Trolles minde!

Da Boserup faldt

Den tapre, tørstige skare, som Kristi himmelfartsdag indfandt sig i Charlottenlund skov for at spille det traditionelle spil på den sædvanlige måde med det normale resultat, blev grusomt forvirrede!

Alt gik ellers, som det skulle. Solen var der, banen var frodig, øllet svalt. Nogle kom for sent, men alle kom i gang. Og så skyggeboksede man sig gennem de indledende runder for at nå frem til slutdysten. Koreografen Lademann og den hårdtslående Handlos var ligesom Fournais og et par til smuttet med her for at stille mesteren, Boserups spil i relief. Almindelig jubel vakte det naturligvis, da Boserup var vittig nok til at tabe en omgang til Four-

RAMLÖSA

MINERALVAND

Herlovianerknapper i 14 karat guld

Vesteknap pr. stk. kr. 50,00
Manchetknapper pr. sæt kr. 200,00

JOHS. H. PAULSEN, *Guldsmed*

GL. MØNT 1, KBH. K. — TELF. CE 5913 — CE 11.113

Eventyrløstet
på blomsterøen

GAVNØ

med historiske værelser og nordens
største private malerisamling,
DRONNING MARGRETHES KLOSTERKIRKE
Danmarks skønneste have, tulipanudstilling, rosehave

Restaurant Fri parkering
Åben 10-17 undt. fredag

Visit the beautiful park and the largest collection of
paintings in Scandinavia...

nais, men den gamle sikre stemning blev genoprettet, da Boserup kun manglede sidste omgang for at vinde.

Og så skete det. Nogle antog, at Boserup for at småprale lidt spillede med skumgummi-fæp. Andre mente, at Fournais' rekvisit var blevet ioniseret. Men enden blev, at skovbunden sluttede sig smukkere om det fournaiske stykke end om Boserups — som faldt! Med et gys måtte mængden indstille sig på, at den gode gamle smugplanter Fournais var blevet årets mester.

I en særdeles improviseret tale hyldede Boserup vinderen — nævnte Fournais' kampånd, hans nble stil i år, hans store redelighed og hans ædle karakter. Boserup dvælede også et øjeblik ved omtalen af en meget stor sten ret under jordens overflade, som havde gjort spillet uhyggeligt meget sværere for ham end for hans modstander.

Noget chokeret bevægede selskabet sig nu til frokoststedet Over Stalden, hvor man dog lidt efter lidt kom til hægterne. De fleste holdt en tale ved denne lejlighed — nogle fik slips forærende, mens andre erhvervede dem til spotpris. Da den meget korte frokost omsider var overstået, spillede nogle lidt igen — men fandt så ud af, at man hellere ville have øllet skænket, hvorfor man tog på Bakken. Her færdedes de gamle herlovianere resten af dagen, i ivrigt diskuterende smågrupper.

Hvordan en af bakkesangerinderne kunne optræde med herlovianerslips, falder udenfor dette nøgterne referat at nævne.

Den store dag

Hvad sker der ved skolens

400 års jubilæum næste år?

Den 23. maj 1965 vil det være 400 år siden, at *Herluf Trolle* og *Birgitte Gøje* på deres sædegård Herlufsholm underskrev et dokument, som lagde grundstenen til den skole, vi alle kender og betragter som en del af vort hjem. Derfor er det naturligt, at gamle herlovianere spørger sig selv og andre: hvad sker der den 23. maj 1965?

For de mange, mange år siden skete der det, at stifterne pakkede fundatsen ind og rejste til København, og 3 dage senere fik de kongen, Frederik den 2., til at stadfæste den. Det betød en del, men ikke nok, navnlig ikke over for den store, godskære Gøjeslægt. Derfor kom der til at gå godt 10 år, før Herlufs og Birgittes stiftelse var sikker på at kunne bestå, og man kan altså diskutere, hvad der egentlig er skolens fødselsdag.

Gennem tiderne har der imidlertid været en tradition for, at fødselsdagen er den 23. maj. Den dag fejredes 300 års jubilæum i 1865, og den dag vil også blive dagen for 400 årets fest. Herom er de mennesker enige, som skal bestemme i vor tid.

Det er først og fremmest forstanderen og rektor, og forstanderen har nedsat et lille planlægningsudvalg, som foruden ham selv rummer rektor, lektor Juel Møller og økonomiinspektør Lundgren Beck. Forstanderen har også været så venlig at indbyde Herlovianersamfundets formand og repræsentanter for Herlufsholm Fonden til at være med i udvalget, og der har været nogle møder i udvalget.

Det er selvfølgelig svært at sige, hvorledes den endelige plan for festen i 1965 bliver, men *Herlovianeren* har

fået lov til at kigge bag kulisserne og *antydde*, hvad der sandsynligvis bliver de mere afgørende begivenheder.

Den 23. maj bliver i 1965 en søndag, og Herlufsholm kirke skal opfylde sin mission som sognets kirke. Skolen kan altså ikke disponere over kirken i den ordinære højmesse-tid, men ingen drømmer om at undvære kirken på den store dag. Det er tværtimod tanken at benytte den to gange.

Først kommer en morgenandagt i kirken. Den bliver nok meget lig vore Trollemorgener med *Te Deum*, procession og andet traditionelt. Men tænk blot at det bliver på årets allerdejlige tid, hvor solen forhåbentlig stråler ind gennem korets vinduer.

Til morgenandagten bliver der adgang for gamle herlovianere, men da kirken trods alt kun kan rumme omkring 700 mennesker, hvoraf skolen tegner sig for godt 200, bliver det nødvendigt at forlange adgangskort for gamle herlovianere. Foreløbig er det tanken, at de, der vil være med, skal melde sig til Herlovianersamfundet — *men ikke endnu!* Vent til den endelige plan er i orden.

Om formiddagen skal skolen have gaver overrakt af — forhåbentlig — mange deputationer for alle dem, der holder af den, og ved middagstid går strømmen mod avlsgården, for hvor skal vi ellers kunne være på een gang. Den store lade står pyntet, parat til at modtage op mod 1.000 gæster.

Også her er det tanken, at man på forhånd må melde sig — men også her gælder, at Damgård ikke modtager tilmeldinger, før startskuddet er givet.

Under frokosten skal der kun holdes et par korte taler, men det vigtigste bliver *overrækkelsen af Herlufsholm Fondens gave*.

Og så er dagen iøvrigt fri for de fleste, indtil det bliver aften, for skolen har sine forpligtelser overfor andre end os.

Omkring kl. 16 bliver der atter en højtidelighed i kirken, men ud over diplene bliver den kun for dem, som skolen indbyder. Heri indgår antagelig en repræsentant for hvert af afgangsholdene gennem mange år. Vi ved blot ikke i dag, hvem der bliver den ældste. Det bestemmer Vor Herre.

Efter gudstjenesten kommer en officiel middag, som skolen indbyder til, efter hvad det er muligt at rumme i festsal og spisesal. Og så slutter dagen nok med et spil, opført af diplene, og måske med bål og festfyrværkeri.

Det er muligt, at der også bliver arrangeret f. eks. en »gammelmandskamp« eller en sportskonkurrence mod soranerne, men det bliver sikkert dagen før festen.

Så meget tør vi nu antydde om det forestående 400 års-jubilæum, og det er ikke for tidligt at sætte kryds ved dagen.

Tiden er blevet sådan, at adgangen til Herlufsholm er let for de fleste indenfor landets grænser, selv om man skal både ud og hjem samme dag, og det vil nok være klogt ikke at forlade sig altfor meget på hotelpads i Næstved.

Til slut: enhver gammel herlovianer får antagelig chancen for at tegne sig til morgenandagt og frokost med en ledsager, men vi kommer til også her at regne med det gamle ord: Den, der kommer først til mølle, får først malet.

HERLUFS- HOLM

Muntre gamle optegnelser

af Aage Grum-Schwensen ('92)

fortsat fra nr. 3 i fjor

Løjtnant ved artilleriet, Christian Hansen — senere ved navneforandring Jerntoft — afløste Markmann i 1887 som gymnastikinspektør og underviste desuden både i tysk, dansk og latin, mest i de lavere klasser. Han var dengang 29 år. Som student fra Sorø var han meget ivrig cricket-spiller og gjorde en del for at fremme dette spil, og det skyldes væsentligt hans indsats, at skolen fik en ny stor sportsplads i 1887 eller 1888. Hans nom de guerre var dengang »Bulbideren«, men skiftede ofte. Han var vist egentlig godsindet, men skjulte det. Gymnastikken blev betydelig bedre, end den havde været i Markmanns tid. Udover gymnastikken har jeg ikke haft ham som lærer. Men jeg havde et voldsomt sammenstød med ham, da jeg var i øverste klasse. Han havde inspektion, og da vi sad ved middagsbordet, spurgte han mig ganske en passant, hvad jeg skulle være til ved den forestående maskerade. Jeg svarede, at jeg havde tænkt at være laps; så ville jeg låne herr Schelys diplomatfrakke, Transteds bukser — de foldede altid — og så kan jeg vel låne et par neglemanchetter af Dem?

Hele bordholdet jubede — hans manchetter var ikke altid rene — men han blev gal i hovedet og sagde til mig, at jeg skulle komme op til ham, når vi havde spist. Jeg mødte og blev tiltalt således: »Du er en modbydelig flab og vil altid gøre grin med lærerne, men nu skal du have en omgang klø!«

Hertil svarede jeg: »Det vil jeg sige Dem, herr Hansen, at slår De, så slår jeg igen!«

Han indså nu, at han var gået for vidt. Det ville være noget helt uhørt at en gymnasiast blev slået og havde sikkert kostet ham hans stilling. Naturligvis var jeg så røget ud ved samme lejlighed.

»Nå, ja så må jeg melde sagen til rektor«. Dette er dog vist sket i en meget mild form, for jeg slap med en søndags arrest på Stenstuen.

Han blev overlærer i 1908. Da min ældste søn kom på skolen i 1925, fortalte han i gymnastiktimen følgende historie:

Min moder skulle engang have vaskekone, og så stillede hun en bænk ud, som konen kunne sætte karrene på. Men konen misforstod situationen og stod op på bænken og vaskede derfra i karret, der stod på jorden! Min søn udbrød uvilkårligt: »Næh, det er nu løgn, herr Jerntoft«. Hvertil han fik det svar: »Du er akkurat lige så stor en flab, som din far var.«

Jerntoft blev også gift på sine gamle dage.

Hermed er listen afsluttet over de lærere, som jeg har haft med at gøre. Der kom nok flere yngre lærere ind i mine sidste år, bl. a. en rødskægget færing, der afløste Hunis, men hvis fag var matematik og fysik. Han var til at begynde med noget af det mest generte man kunne tænke sig; rødmende så snart nogen talte til ham og stammede

og hakkede i det; men han tillagde sig efterhånden stor myndighed og blev inspektør efter Schely og blev vist en meget elsket lærer.

Højt hævet over alle disse mere eller mindre lærde lærere, der sørgede for vort åndelige velfærd, svævede der jo et ophøjet væsen, forstanderen, der ved hjælp af en skare serofer, såsom godsforvalter, økonoma og skovrider sørgede for økonomiens trivsel og vort legemlige behov.

Det har altid været en eftertragtet stilling at blive forstander for Herlufsholm, hertil skulle Hans Majestæt udpege en af landets ædlestes mænd, og det var jo et stort prædikat at få hæftet på sig.

I 1885 indehavde geheimkonferensråd Hall denne stilling og havde haft den i omtrent 50 år. Nu var han en dødsmerket mand, og uagtet han om sommeren indfandt sig på Herlufsholm og boede der et par måneder, så vi ham aldrig.

Derimod oprådte hans meget livlige frue, f. Brønsted; men blandt diplene var hun nærmest noget til grin. Hun tiltalte os »han der«. Fra sin altan kunne hun råbe: »Vil han der have en kage?«, og så fortalte hun ofte, at nu skulle hun ind og stege koteletter til »Fido« — hendes hund.

Hall døde i slutningen af sommerferien 1887, således at vort første hvern efter ferien var at følge hans kiste fra Næstved station til Herlufsholm kirkegård og der overvære hans jordfæstelse.

Han var Herlufsholm en god mand og fik skolen økonomisk på fode. Der blev indført mange forbedringer og bygget en del, bl. a. blev hele Klosterbygningen opført, bygget med de gamle sten og på de gamle fundamenter og derhos gymnasiastboligen og gymnastiksalen.

Hall blev afløst af Kjeld Thor Tage Otto, kammerherre baron Reedtz-Thott, kaldet Per-Tot, til Gavnø. Han kom kørende næsten hver lørdag eftermiddag til skolen og administrerede og inspicerede; så han blev snart en kendt figur i landskabet. Han var jo en vældig sejslsportsmand, og hans første bedrift var derfor at anskaffe to robåde til skolen, og disse blev eleverne til megen fornøjelse. Snart derefter fulgte så den store sportsplads på ca. 4 tønder land.

Også han blev en god mand for skolen. Inden han døde, var der bygget ny badeanstalt, nyt sygehus, vandværk og endelig et stort bibliotek, der blev indviet ved skolens 350 års jubilæum.

Reedtz-Thott var en uhyre statelig mand, så længe han sad ned, men når han begyndte at gå, faldt det statelige bort. Hans ene ben var blevet ødelagt, da han var barn, og han gik som en and. Han havde også en talefejl, som enhver herlovianer efterlignede på den tid — en oprindelig stammen, der camoufleredes ved at indskyde et »Øh«, når det kneb. Ellers var han en dygtig taler, der havde noget at sige, når han trådte op — og det er der jo ikke så mange, der har.

Hans medarbejdere — kaldet skolens funktionærer — kom jo ikke meget i berøring med diplene, og dem forbigår jeg her, men så har jeg glemmt den allerbedste blandt lærerne — kunstmaler Rudolph Bertelsen — fader til kunstmaler Aage Bertelsen.

Gamle Bertel eller »Nax« — en forkortelsen af Pertinax — var dog skrive- og tegnelærer ved skolen i 45 år. Han var omtrent 60, da jeg kom på skolen — født 1828 — og blev ved til 1902. Nax var ikke så lidt af en bohème, uagtet han var gift og havde 3 børn, den ældste søn på min alder. De boede i Lille Næstved, og jeg kom nogle gange i hans

Rus-holdet 1964

M. Brabrand Jensen, H. Slott Jensen, S. Steiner, M. Møller, H. Steenberg, S. Zypthen-Ad'ier, W. Mule Malling, J. Ole Hansen, J. Gehl Madsen, O. B. Rodings.
 J. Lykke Kristensen, H. A. Larsen, H. Hother Kann R., P. F. Collet, C. Skalberg, B. Bøgh Andersen, P. M. Pedersen, N. Bowall Jensen, S. Kjærsgård J.
 J. A. de Neergaard, G. Iuel, U. Lehmann, A. Elverdam, J. Lage Hansen, C. Rich, H. Otto Jørgensen.

hjem, hvor han underholdt sine gæster på det bedste. Han var en stor Bellmannsanger, god skuespiller og mindede en del om Sophus Neumann. Han var meget afholdt af både drenge og af lærerne, men kunne undertiden få et raserianfald, der dog hurtigt fordampede igen. Jeg husker, han i et sådant spontant udbrud: »Din lor — — aban!« Hvad han ville have sagt, hvis han ikke havde taget sig i det, er jo ikke svært at gætte. Han var en glimrende instruktør ved skolekomedierne og fik ofte strålende resultater ud af sit arbejde der.

Ja, så var der en musiklærer, organist Hoffmann, men jeg var »brummer«, så jeg fik aldrig noget med ham at gøre.

Ja, det var mænd og mænd, og atter mænd — det var som i et kloster. Men til skolens embedsstand hørte dog en kvinde, oldfruen — kaldet Øhnen.

I 1885 var frøken Sophie Mielche Øhne, ansat året forud og da 40 år gammel.

(fortsættes).

Ansvarshavende redaktør: Kaj Dorph-Petersen, Havarthivej 3, Holte. Tlf. 42 20 25. Kontor: CE 1925. Redaktør for Personalialia: Lektor V. Borelli-Møller, Herlufsholm pr. Næstved. Tlf. 03 72 12 86. Bladets ekspedition: Lrs. Jørgen Damgaard, Købmagergade 55, København K., tlf. CE 1830. Østsjællands Folkeblads Bogtrykkeri A/S, Køge.

Afløve-et til postvæsenet den 25. september 1964.